

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Gminy
Sokółka na lata 2022-2026**

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	5
1.1. Przemoc w rodzinie – definicja, formy, fazy.....	5
1.2. Podstawy prawne Programu	7
1.3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie	8
Rozdział II Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sokółka.....	11
2.1. Dane demograficzne.....	11
2.2. Działania realizowane na terenie Gminy Sokółka	13
2.3. Problematyka przemocy w grupie dorosłych mieszkańców	18
2.4. Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży.....	29
2.5. Podsumowanie badań	41
2.6. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.	44
2.7. Analiza SWOT	45
Rozdział III Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sokółka na lata 2022-2026	47
3.1. Cel główny, cele strategiczne i cele operacyjne Programu	47
3.2. Monitoring Programu	50
3.3. Ramy finansowe	51

Wstęp

Przemoc jest jedną z form dysfunkcji występujących w wielu współczesnych rodzinach. Stosowanie przemocy jest zakazane przez Konstytucję RP oraz przez przepisy prawa karnego, cywilnego, administracyjnego a także przez określone umowy międzynarodowe. Konstytucja RP nakłada na władze publiczne obowiązek poszanowania i ochrony godności człowieka oraz zagwarantowania, wywodzonych z godności człowieka, praw i wolności – obowiązek powyższy jest realizowany zgodnie z obowiązującymi rozwiązaniami prawnymi (m.in. wdrażane programy profilaktyczne i związane z nimi działania).

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.), która m.in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wyżej cytowanej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Analizując statystyki dotyczące przemocy w rodzinie zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania. Równie ważna jest ochrona i pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Doświadczenie przemocy w rodzinie, a zatem w środowisku, które powinno kojarzyć się z bezpieczeństwem oraz godnymi warunkami bytowymi, niesie za sobą szczególnie dolegliwe konsekwencje.

Jednym z działań podejmowanych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom tejże przemocy jest opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sokółka został opracowany na lata 2022-2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej, zadania i cele programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Przemoc w rodzinie – definicja, formy, fazy

W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”¹.

W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne².

Jedna z licznych definicji przemocy domowej została przywołana już we wstępie Programu. Jednakże, w owym dokumencie należy określić, czym jest przemoc domowa w myśl polskiego ustawodawstwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.), przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

Należy wyróżnić przede wszystkim następujące formy przemocy: przemoc fizyczną, przemoc psychiczną, przemoc seksualną, przemoc ekonomiczną i zaniedbanie. Formy te często występują łącznie. Przemoc fizyczna to zachowanie, którego skutkiem może być uszkodzenie ciała. Nieważne jest jednak, czy do takiego uszkodzenia dojdzie. Będzie to

¹ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.05.2021).

² Tamże.

np. popychanie, szarpanie, kopanie, bicie pięścią, przypalanie papierosem. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, jest najczęstszą z form przemocy, trudną do udowodnienia. Przejawem takiej przemocy może być np. krytykowanie, szantażowanie, krzyżenie, obrażanie, lekceważenie. Z kolei przemoc seksualna, to podjęcie czynności seksualnej bez zgody drugiej osoby lub wykorzystanie stanu jej nieświadomości. Przykładem będzie tutaj np. zgwałcenie czy nagrywanie stosunku seksualnego. Natomiast przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Będzie to m.in.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy. Ostatnią z wymienionych form przemocy - zaniedbanie, można określić też, jako formę przemocy ekonomicznej. Oznacza ona np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie³.

Przemoc w rodzinie zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia - jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. Faza gwałtownej przemocy - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka

³ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy> (dostęp: 25.08.2020).

wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁴.

1.2. Podstawy prawne Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ❖ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 2009 nr 114 poz. 946 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ((Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887 z późn. zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119 ze zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1372 ze zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2021 poz. 1535, 1243, 1038 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2021 poz. 1882 ze zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359 ze zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 2021 poz. 1023 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 534 ze zm.),
- ❖ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1805 ze zm.),
- ❖ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.).

⁴ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1249) do zadań własnych gminy należy:

- ❖ opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- ❖ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- ❖ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ❖ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sokółka na lata 2022-2026 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych.

Komplementarność z krajowymi dokumentami strategicznymi:

- ❖ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021,
- ❖ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2022 (Projekt),

Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi:

- ❖ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030.

Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi, a w tym m.in.:

- ❖ Strategia Rozwoju Gminy Sokółka,
- ❖ Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Powiązanie z innymi dokumentami m.in. rekomendacjami, wytycznymi:

- ❖ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

1.3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie

Analizując raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w 2019 roku, należy stwierdzić, że przemoc domową zgłaszają przede wszystkim kobiety i były to przede wszystkim zgłoszenia telefoniczne. Specjaliści „Niebieskiej Linii” rozpoczęli w ubiegłym roku 369 nowych interwencji. Osoby zgłaszające przemoc w większości przypadków nie wskazywały jedynie na jeden jej rodzaj. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy była przemoc psychiczna (6 275 zgłoszeń, w tym 180

przez dzieci), kolejno przemoc fizyczna (3 696 zgłoszeń, w tym 147 przez dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. W prawie połowie przypadków (47,5%) sprawcą był partner, na drugim miejscu rodzic lub rodzice, w dalszej kolejności – były partner, pełnoletnie dziecko i dalsza rodzina⁵.

Każda z ofiar przemocy w rodzinie może liczyć na bezpłatną pomoc ze strony państwa. Formy tej pomocy są określone w art. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pierwszą wymienioną w nim formą poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne. Poza tym każda ofiara ma prawo do interwencji kryzysowej i wsparcia a także ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej. Ofierze przemocy w rodzinie należy również zapewnić bezpieczne schronienie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Kolejną formą pomocy jest badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. Ponadto, osobie dotkniętej przemocą, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu zapewnia się pomoc w uzyskaniu mieszkania.

Szczególną formą pomocy ofiarom przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta” opracowana przez Komendę Główną Policji i Komendę Stołeczną Policji na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wprowadzona w 1998 r. Obecnie, w oparciu o tę procedurę, aby podjąć interwencję nie jest wymagana zgoda osoby dotkniętej przemocą. Cała procedura oraz wszystkie niezbędne wzory formularzy określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Rozporządzenie zostało wydane w oparciu o art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Czynności w ramach procedury podejmowane i realizowane są przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Do podjęcia czynności wystarczy jedynie uzasadnione podejrzenie, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Przedstawiciele wymienionych instytucji tworzą razem Zespół Interdyscyplinarny,

⁵ <https://stopuzaleznieniom.pl/artykuly/przemoc-w-rodzinie/przemoc-domowa-w-2019-roku-statystyki/> (dostęp: 25.08.2020).

który powołuje Grupę Roboczą. W jej skład wchodzi służby, których pomoc będzie najbardziej wskazana w danej sytuacji.

Inną istotną formą pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wspomniane wcześniej Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Zostało utworzone z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 1995 roku.

Rozdział II

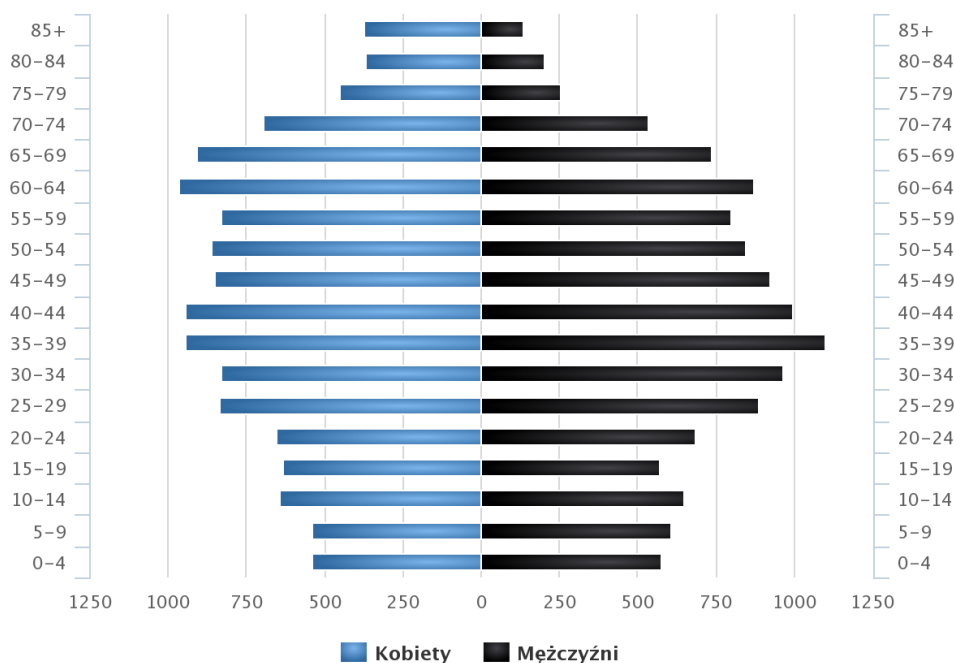
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sokółka

2.1. Dane demograficzne

Gmina Sokółka liczy 25 184 mieszkańców, z czego 51,0% stanowią kobiety, a 49,0% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 6,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Sokółka, 2020

(Źródło: GUS)

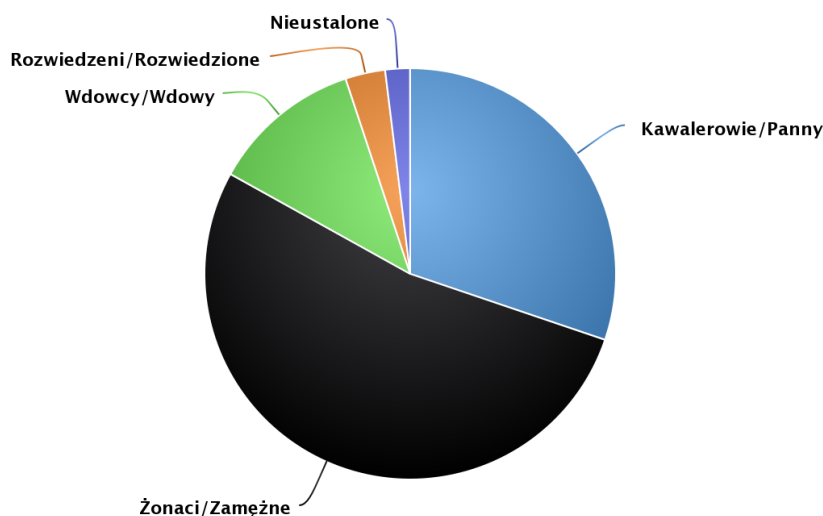

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Sokółka zawarli w 2019 roku 127 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa podlaskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,2% mieszkańców gminy Sokółka jest stanu wolnego, 52,9% żyje w małżeństwie, 3,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,8% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Sokółka

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

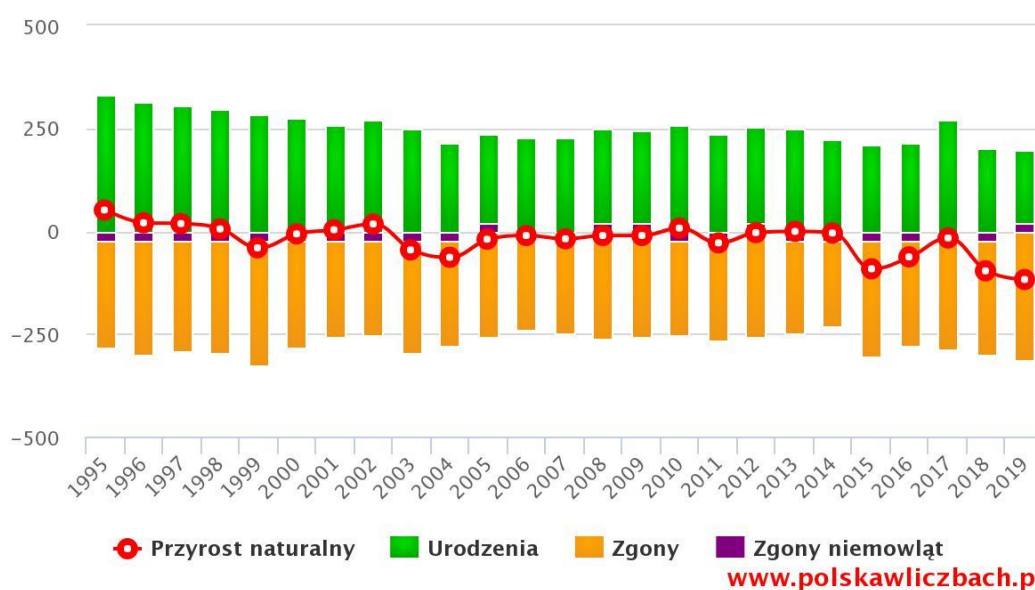

www.polskawliczbach.pl

Gmina Sokółka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -118. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,64 na 1000 mieszkańców gminy Sokółka. W 2019 roku urodziło się 197 dzieci, w tym 48,7% dziewczynek i 51,3% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 492 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,50 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Sokółka

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

2.2. Działania realizowane na terenie Gminy Sokółka

Punkt Konsultacyjny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	40	71	62
Porady, konsultacje, rozmowy motywujące	28	53	49

Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie	1	1	1
Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku	6	6	6
Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	2	2	2
Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie	23	8	14
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym	1010 ulotki OPS SOKÓŁKA	510 ulotki OPS SOKÓŁKA	510 ulotki OPS SOKÓŁKA

Procedura Niebieskiej Karty

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty A wszczynających procedurę	135	131	136
W tym sporządzonych przez:			
OPS	1	2	3
Przesłane z innych zespołów interdyscyplinarnych	4	3	0

GKRPA	0	0	0
Placówki Służby Zdrowia	0	0	1
Placówki szkolno-wychowawcze	7	1	2
Komenda Powiatowa Policji w Sokółce	123	125	127

Szkolenia dla pracowników: GKRPA, OPS, ZI

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ilość szkoleń	8	4	1

Oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży:

2018:

- ❖ udzielenie informacji o miejscach w których można uzyskać pomoc (nazwa, telefon, adres, obszar pomocy) poprzez wieszanie plakatów, ulotek
- ❖ realizacja tematów ujętych w Szkolnym Programie Profilaktycznym dostarczających uczniom wiedzy nt. negatywnego wpływu używek na relacje interpersonalne oraz funkcjonowanie społeczne dzieci i osób dorosłych, kształtujące umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych m.in. przemocy w rodzinie;
- ❖ rozmowy indywidualne wychowawców, pedagoga i psychologa szkolnego z rodzicami uczniów nt. metod wychowania dzieci bez przemocy, informowanie rodziców oraz uczniów o instytucjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy,
- ❖ zwiększono bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły i poza nią, tj. bezpieczeństwo dzieci na drodze, bezpieczeństwo uczniów podczas przerw i imprez szkolnych, uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia: powódź, pożar, zachowanie na szkolnym korytarzu, szatni, klasie szkolnej, sali gimnastycznej, boisku szkolnym; przestrzeganie procedur postępowania w różnych sytuacjach, właściwe reagowanie na zagrożenia i niewłaściwe zachowania uczniów, stała współpraca nauczycieli z instytucjami wspierającymi pracę wychowawczą ośrodka,
- ❖ realizowano działania z zakresu profilaktyki uzależnień tj.: profilaktyka antynikotynowa, profilaktyka antyalkoholowa, profilaktyka narkomanii (w tym dopalaczy), lekomanii, uzależnienia od komputera, telefonu; rozpoznawano sytuację domowa wychowanków, kształtowano postawy asertywne, promowano życie wolne od nałogów;

- ❖ realizowano działania na rzecz propagowania zdrowego trybu życia – popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu, uświadamianie o konieczności zachowania higieny i ergonomii pracy; promowano zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością; kształtowano nawyk dbania o higienę osobistą; poszerzano zainteresowania i wiedzę uczniów.

Działania profilaktyczne w szkole były realizowane przez nauczycieli, wychowawców, członków zespołu Wychowawczo – Profilaktycznego, pedagoga i psychologa szkolnego, pielęgniarki szkolne przy współpracy z Poradnią Pedagogiczno - Psychologiczną w Sokółce oraz Komendą Powiatową Policji w Sokółce.

- Tydzień bezpieczeństwa - cykl zajęć podsumowujących wiedzę i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa, reagowania na sytuacje przemocy w rodzinie, rozpoznawania sytuacji zagrożenia.

2019:

- ❖ diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinach uczniów (rozmowy, obserwacje, wywiady, współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę)
- ❖ podejmowanie przez nauczycieli działań służących rozpoznaniu sytuacji rodzinnej uczniów i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców - pedagogizacja w czasie zebrań z rodzicami, spotkania profilaktyczne z policją,
- ❖ organizowanie działań profilaktycznych dotyczących profilaktyki uzależnień i przemocy,
- ❖ prowadzenie zajęć z uczniami na temat zjawiska radzenia sobie z agresją i stresem oraz rozwiązywanie konfliktów bez użycia przemocy.
- ❖ zajęcia grupowe prowadzone przez psychologa – w ramach profilaktyki i przeciwdziałania agresji i autoagresji wśród młodzieży,
- ❖ zajęcia grupowe prowadzone przez psychologa w ramach Treningu Umiejętności Społecznych,
- ❖ rozmowy indywidualne z pedagogiem, psychologiem,
- ❖ zawieranie pisemnych kontraktów z uczniami,
- ❖ rozmowy indywidualne z wychowawcami,
- ❖ godziny wychowawcze podejmujące tematykę przeciwdziałania przemocy,
- ❖ rozmowy interwencyjne w przypadku zachowań agresywnych uczniów,
- ❖ spotkania uczniów z zaproszonymi osobami – Policja,

- ❖ organizowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych, teatryków, prac plastycznych, zaangażowanie uczniów w koła zainteresowań, zajęcia sportowe dla ukierunkowania aktywności uczniów,
- ❖ w trakcie rozmów z psychologiem i pedagogiem rodzice są na bieżąco pouczani o odpowiedzialności za podejmowanie zachowań przemocowych i zaznajamianie z właściwymi metodami wychowawczymi pozytywnie wpływającymi na dziecko.
- ❖ na zebraniach z rodzicami, na lekcjach wychowawczych, na zajęciach WOS i WDŻwR uczniowie i rodzice są informowani o zjawisku przemocy w rodzinie a także o osobach i instytucjach działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zajęcia prowadzą wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele przedmiotu oraz przedstawiciele Policji),
- ❖ informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie i instytucjach pomocowych przekazywane są podczas indywidualnych rozmów z nauczycielami, rodzicami, uczniami oraz umieszczone są w gablotach na terenie szkoły, rozdawane są ulotki informacyjne przez pedagoga,
- ❖ udostępnienie informacji o godzinach pracy specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce oraz Gminnym Punkcie Pomocy Rodzinie
- ❖ rozmowy z rodzicami w celu poddania konsultacji w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w przypadkach niepokojących sygnałów w zachowaniu wychowanków,
- ❖ poinformowanie rodziców na temat wykazu instytucji i organizacji zajmujących się udzielaniem wsparcia i pomocy rodzinie,
- ❖ budowanie w środowisku lokalnym zaufania do pracowników szkoły w zakresie informowania o podejrzeniach dotyczących występowania przemocy w rodzinie,
- ❖ pogadanki z uczniami na temat zachowań szkodzących innym „Nie czyń drugiemu, co tobie nie miłe”,
- ❖ zajęcia z uczniami dotyczące uświadamiania znaczenia ról – sprawca, ofiara, świadek przemocy (odgrywanie scenek przez uczniów),
- ❖ przypomnienie rodzicom działań profilaktycznych i procedur w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów obowiązujących w szkole oraz poinformowanie o osobach i instytucjach, do których można się zgłosić o wsparcie w sytuacjach wymagających pomocy,
- ❖ pedagogizacja rodziców na temat „Czas dla dziecka”.

Pedagogizacja rodziców:

- ❖ warsztaty dla rodziców w ramach realizacji ogólnopolskiej kampanii profilaktyczno – edukacyjnej „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”, promującej postawę autorytetu jako fundamentu relacji między dziećmi i dorosłymi,
- ❖ rodzice uczestniczący w projekcie „Przedszkole szansą na lepszą przyszłość” brali udział w co miesięcznych spotkaniach indywidualnych z pedagogiem i psychologiem oraz w warsztatach kształtujących kompetencje wychowawcze.

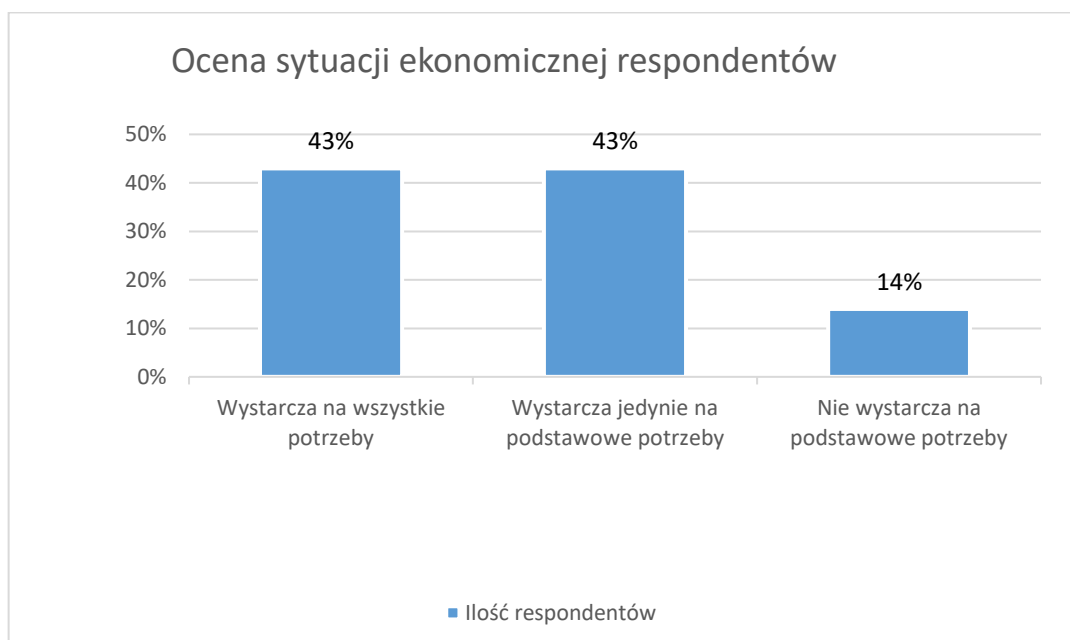
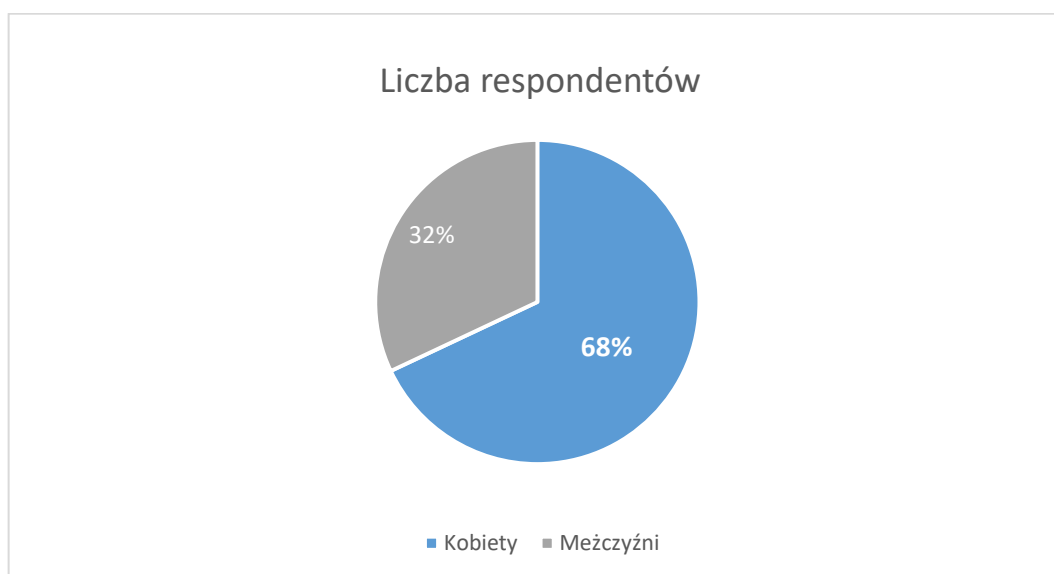
2020:

- ❖ prowadzenie zajęć w klasach wynikających z programu profilaktycznego i wychowawczego na temat przemocy i agresji: „Odpowiedzialność prawna dzieci i młodzieży”
- ❖ zajęcia dla uczniów prowadzone we współpracy z KPP i KSS: jako rozwój form spędzania czasu wolnego sprzyjającego wzmocnieniu więzi rodzinnych: organizowanie wycieczek edukacyjno - rekreacyjnych, obozów sportowych, rajdów, zawodów sportowych;
- ❖ Prowadzenie porad i konsultacji dla uczniów (psycholog – 47 uczniów pod opieką, pedagog – 17);
- ❖ Zajęcia na godzinie wychowawczej w klasie 4-8 pt. „Konsekwencje prawne czynów karalnych – przemoc w rodzinie”
 - poinformowanie rodziców na temat wykazu instytucji i organizacji zajmujących się udzielaniem wsparcia i pomocy rodzinie;
 - budowanie w środowisku lokalnym zaufania do pracowników szkoły w zakresie informowania o podejrzeniach dotyczących występowania przemocy w rodzinie;
 - pogadanki z uczniami na temat zachowań szkodzących innym „Nie czynь drugiemu, co tobie niemiłe”
 - zajęcia z uczniami dotyczące uświadamiania znaczenia ról – sprawca, ofiara, świadek przemocy; (odgrywanie scenek przez uczniów)
 - przypomnienie rodzicom działań profilaktycznych i procedur z zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów obowiązujących w szkole oraz poinformowanie o osobach i instytucjach, do których można się zgłosić o wsparcie w sytuacjach wymagających pomocy.
 - pedagogizacja rodziców na temat: Czas dla dziecka.

2.3. Problematyka przemocy w grupie dorosłych mieszkańców

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Sokółka, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 32 mężczyzn oraz 68 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 42 lata. 43% badanych uważa, że ich sytuacja ekonomiczna pozwala na zaspokojenie wszystkich potrzeb.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- ❖ zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych.

1. Przekonania dotyczące wychowania dzieci

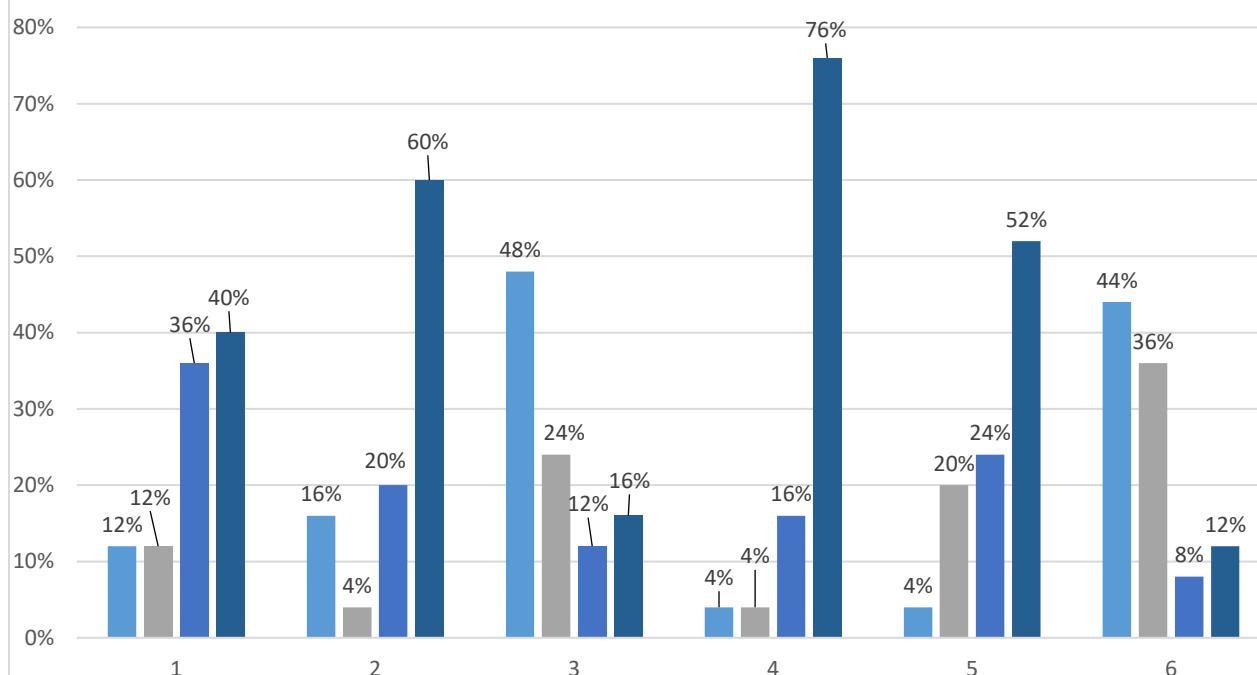
Respondenci otrzymali propozycje stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. **Poniższe wartości pozwalają sądzić, że większość badanych nie przejawia postaw wychowawczych, charakterystycznych dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.**

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” – łącznie **76% mieszkańców nie zgadza się z takim stwierdzeniem**. Dodatkowo, łącznie **92% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizyczne hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości**. Również **72% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem**.

Kolejne twierdzenie: „**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” spotkało się z negacją **80% respondentów**.

76% nie zgadza się również ze stwierdzeniem, że **łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie**. Według respondentów **bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców** - łącznie **80%**.

Przekonania dotyczące wychowania

1 - Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.

2 - Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.

3 - Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.

4 - Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie

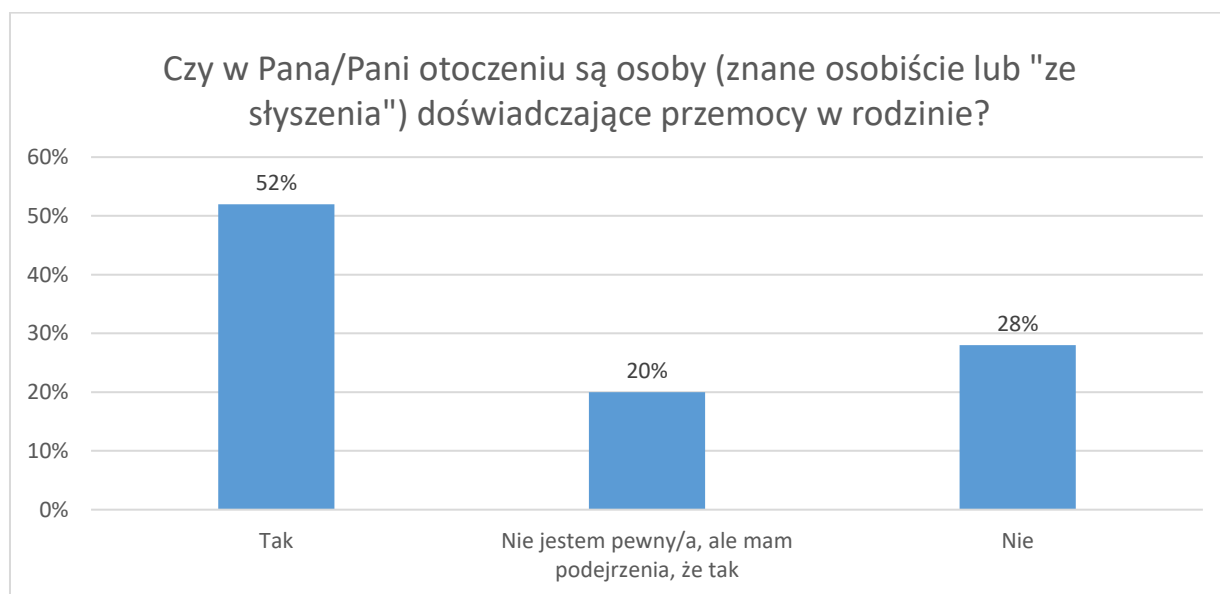
2. Zjawisko przemocy w rodzinie

Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni

lub na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji⁶.

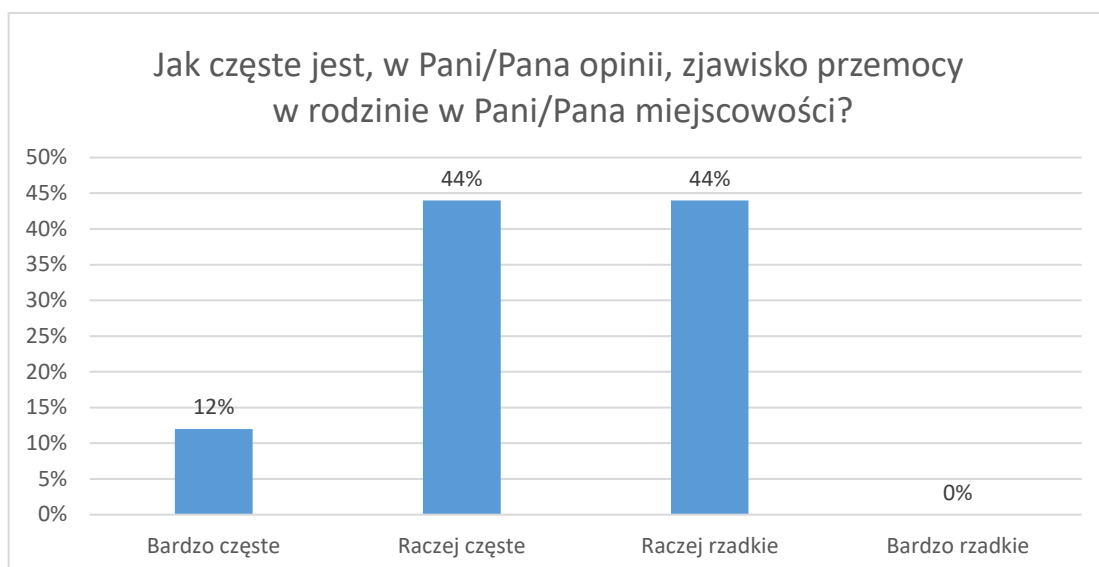
Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań wskazują, że 52% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 20% podejrzewa, że tak się dzieje.

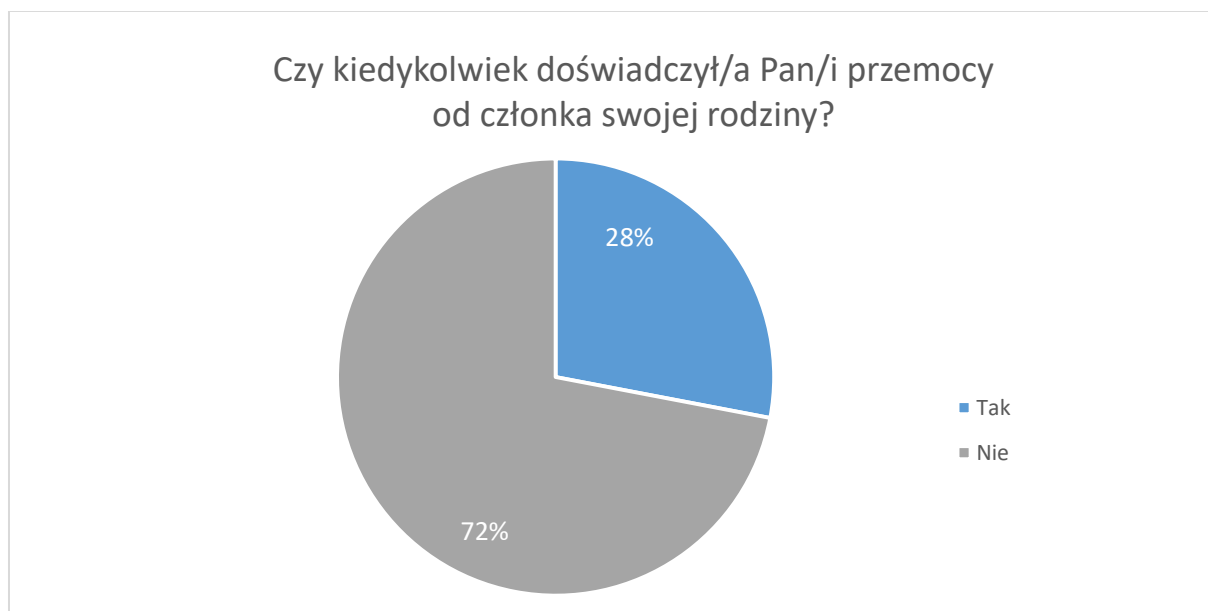

Zjawisko przemocy w rodzinie, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 44%. **56% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej lub bardzo częste.**

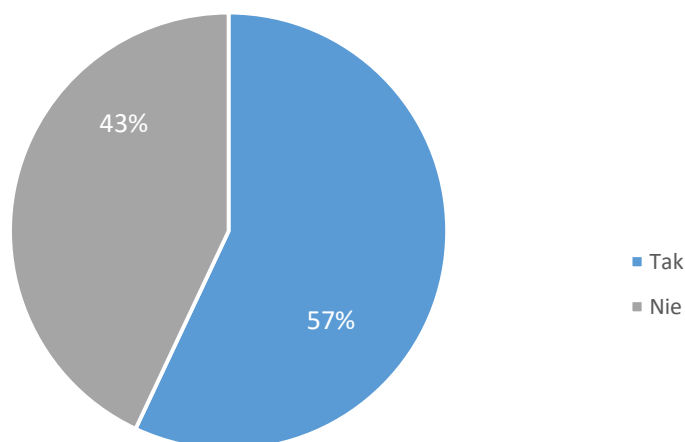
⁶ CBOS, Komunikat z badań: *Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, czerwiec 2017.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Sokółka koncentruje się na potrzebach i problemach mieszkańców. Wobec czego, w kwestionariuszu badani mieli możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat doświadczanej przemocy w rodzinie. **Wśród badanej grupy osób 28% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny**, a 57% z nich poprosiło o pomoc (policję, przyjaciół, bliską osobę, lekarza, Ośrodek Pomocy Społecznej).

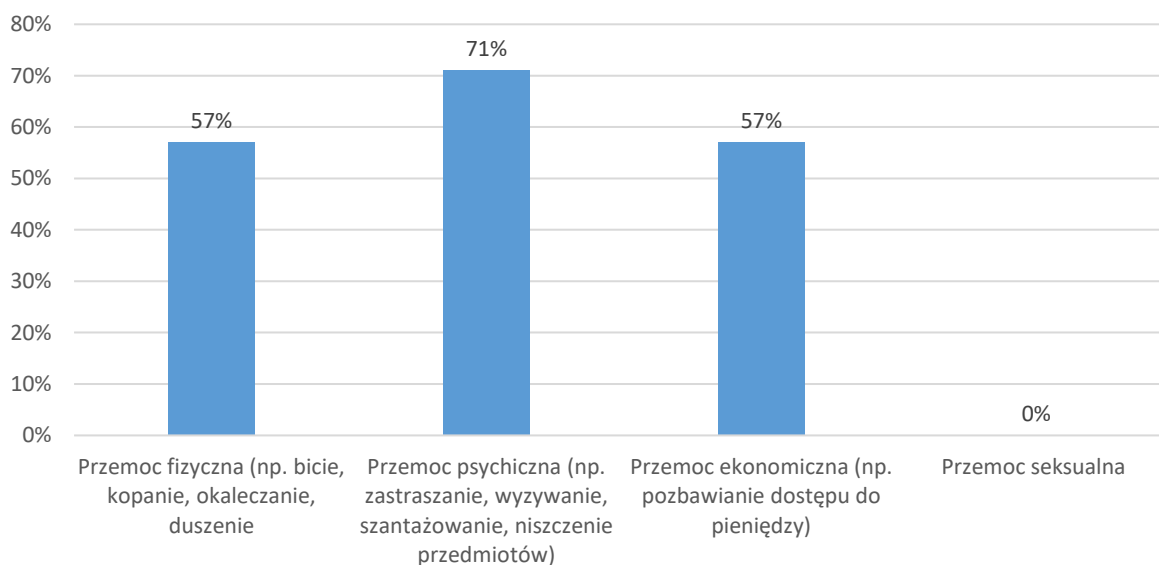

Czy w związku ze stosowaną wobec Pana/Pani przemocą poprosił Pan/i o pomoc?

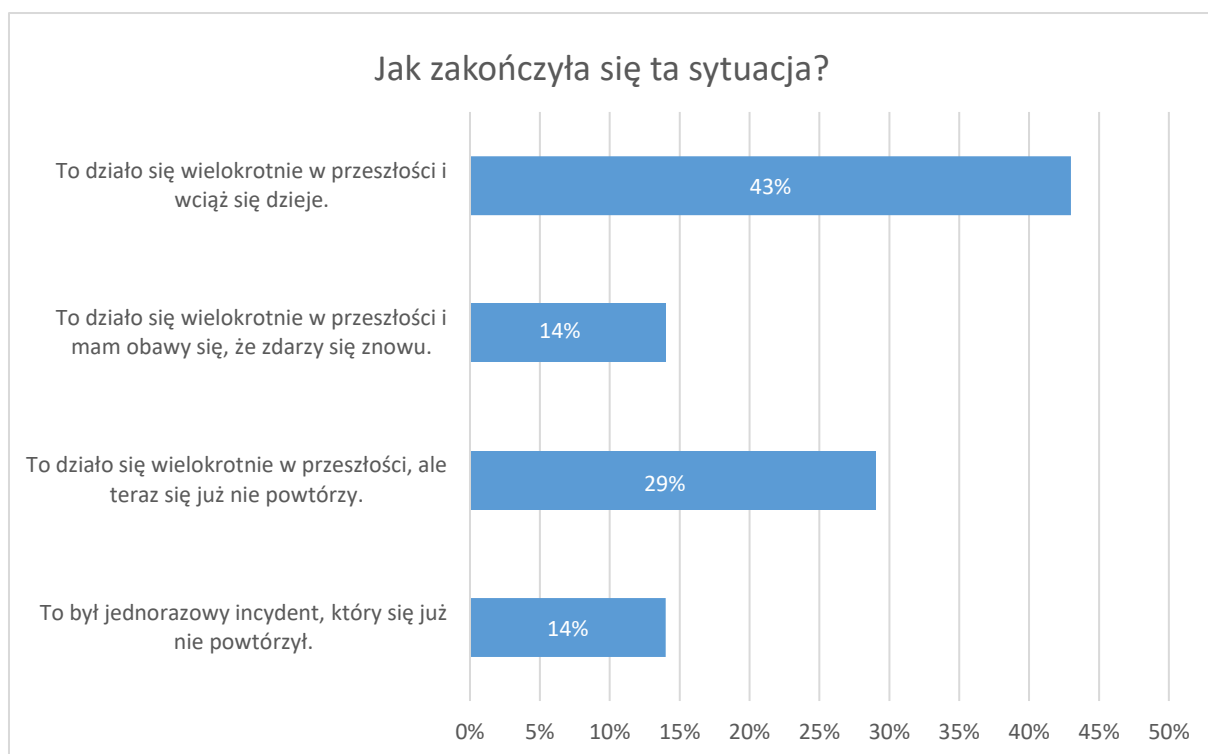

W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o **rodzaj doświadczanej przemocy**. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się **przemoc psychiczna (71%)**, natomiast po 57% ankietowanych wskazało przemoc fizyczną i przemoc ekonomiczną.

Jakiego rodzaju była to przemoc?

W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy w rodzinie poprosiliśmy również, aby osoby dotknięte tym problemem odpowiedziały na pytanie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą. Otrzymane odpowiedzi prezentuje kolejny wykres.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 92% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Jednak mieszkańcy Gminy Sokółka nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i **łącznie 100%⁷ uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 88% zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

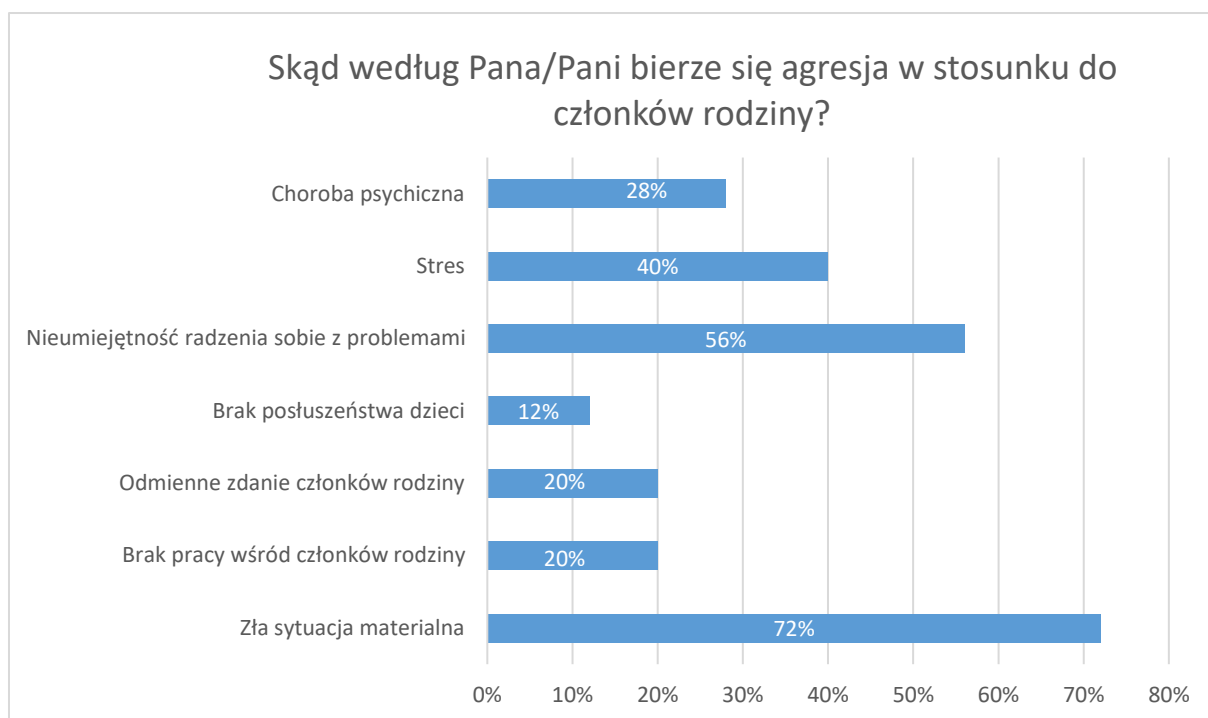
- ❖ „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (100%);
- ❖ „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” (100%);
- ❖ „Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy” (92%);
- ❖ „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (88%).

⁷ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

❖ „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (100%)

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	64%	28%	4%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	0%	0%	40%	60%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	80%	8%	4%	8%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	0%	16%	84%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	4%	96%
Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy.	0%	8%	28%	64%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	0%	0%	12%	88%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	12%	0%	8%	80%

Zdaniem mieszkańców Gminy Sokółka przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: złej sytuacji materialnej (72%); nieumiejętności radzenia sobie z problemami (56%); stresie (40%), chorobie psychicznej (28%).

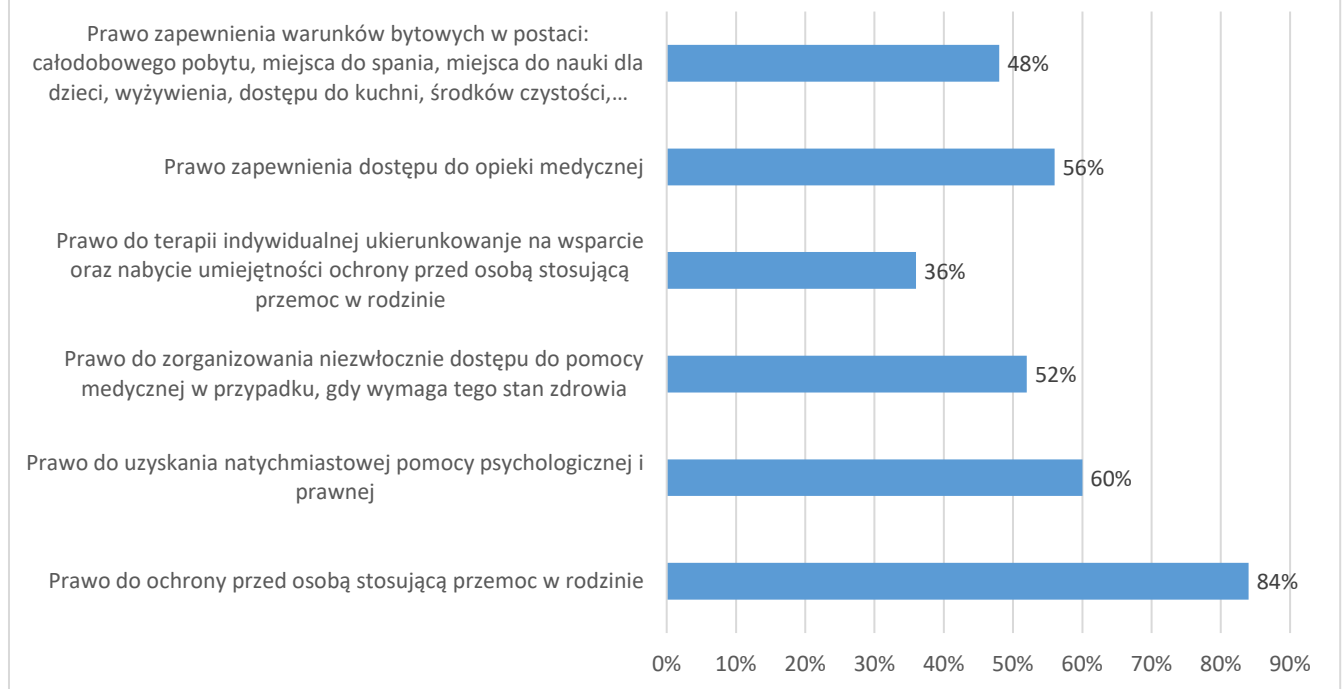
Kolejne pytanie odnosiło się do następującej kwestii: **Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy w rodzinie zdarza się:**

TWIERDZENIA	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
Niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia.	16%	16%	44%	24%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą.	40%	20%	24%	16%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę.	32%	40%	20%	8%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych.	28%	32%	36%	4%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków.	48%	44%	8%	0%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe.	56%	40%	4%	0%

32% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Większość respondentów (łącznie 60%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 72% badanych.

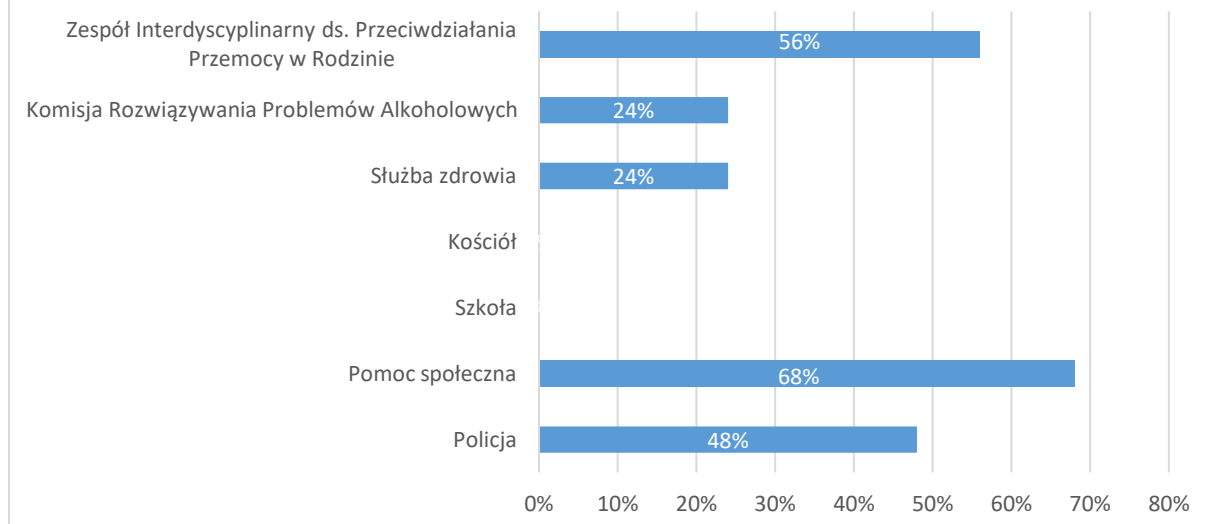
Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie dotyczące praw, które przysługują osobie, która doświadcza przemocy w rodzinie. Odpowiedzi obrazuje poniższa tabela.

Jak Pan/Pani uważa, które z praw przysługują osobie poszkodowanej przemocą w rodzinie?

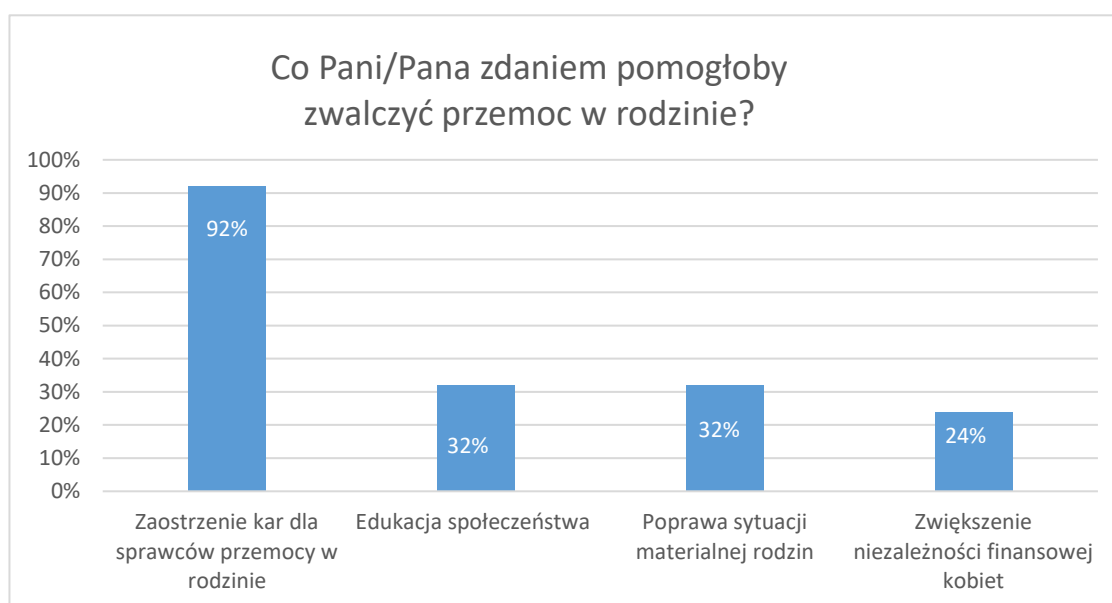
Ważne było również, poznanie zdania ankietowanych mieszkańców nt. poczucia skutecznej pomocy ze strony różnych instytucji. Okazuje się, że najwięcej respondentów wskazało na pomoc społeczną (68%) i Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (56%).

Na pomoc której z instytucji i w jakim stopniu może liczyć ofiara przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło **opinii badanych na temat możliwych rozwiązań ograniczających przemoc w rodzinie**. Z największą przychylnością respondentów spotkały się propozycje:

- ❖ zaostrenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (92%);
- ❖ edukacja społeczeństwa (32%);
- ❖ poprawa sytuacji materialnej rodzin (32%);
- ❖ zwiększenie niezależności finansowej kobiet (24%).

W ostatnim pytaniu skierowanym do mieszkańców Gminy Sokółka, zapytaliśmy o działania profilaktyczne, które według nich są najbardziej potrzebne i konieczne do przeprowadzenia celem przeciwdziałania przemocy. **60% wskazało na bezpłatne konsultacje z psychologiem, 60% na bezpłatne konsultacje ze specjalistą oraz 60% na rozpowszechnienie informacji, gdzie ofiary mogą znaleźć pomoc (kampania informacyjna, ulotki, plakaty dla mieszkańców).**

2.4. Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostaną udzielone odpowiedzi.

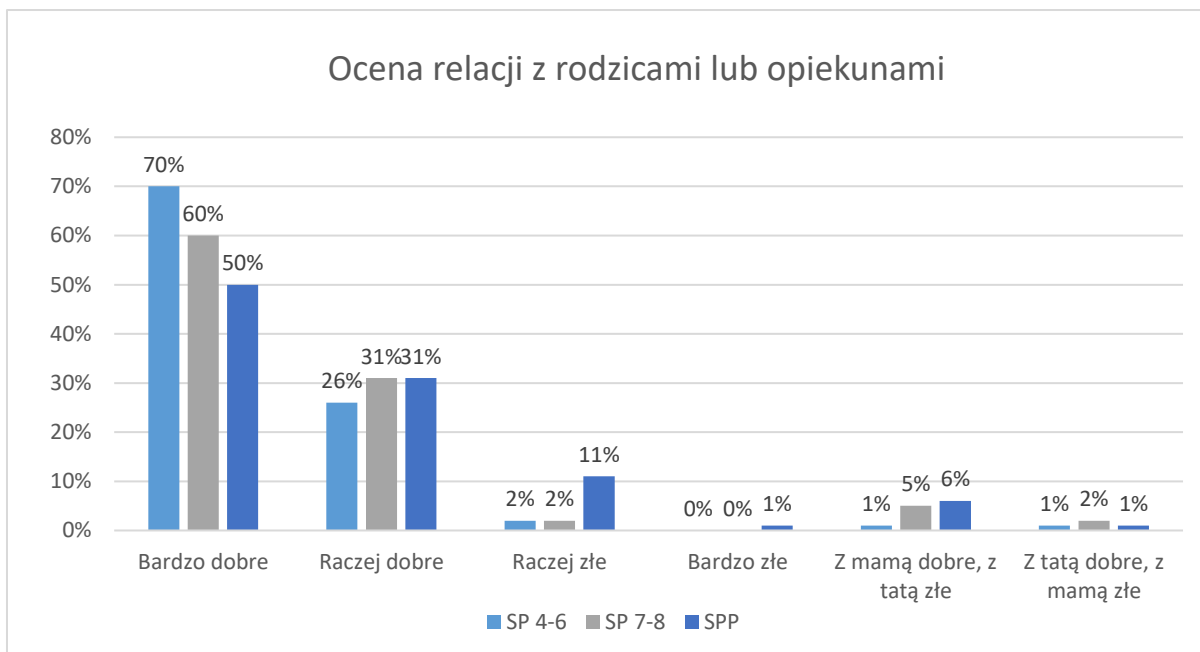
Liczebność grup badanych	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP4-6)	180
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	201
Szkoły Ponadpodstawowe (SPP)	142
ŁĄCZNIE	523

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

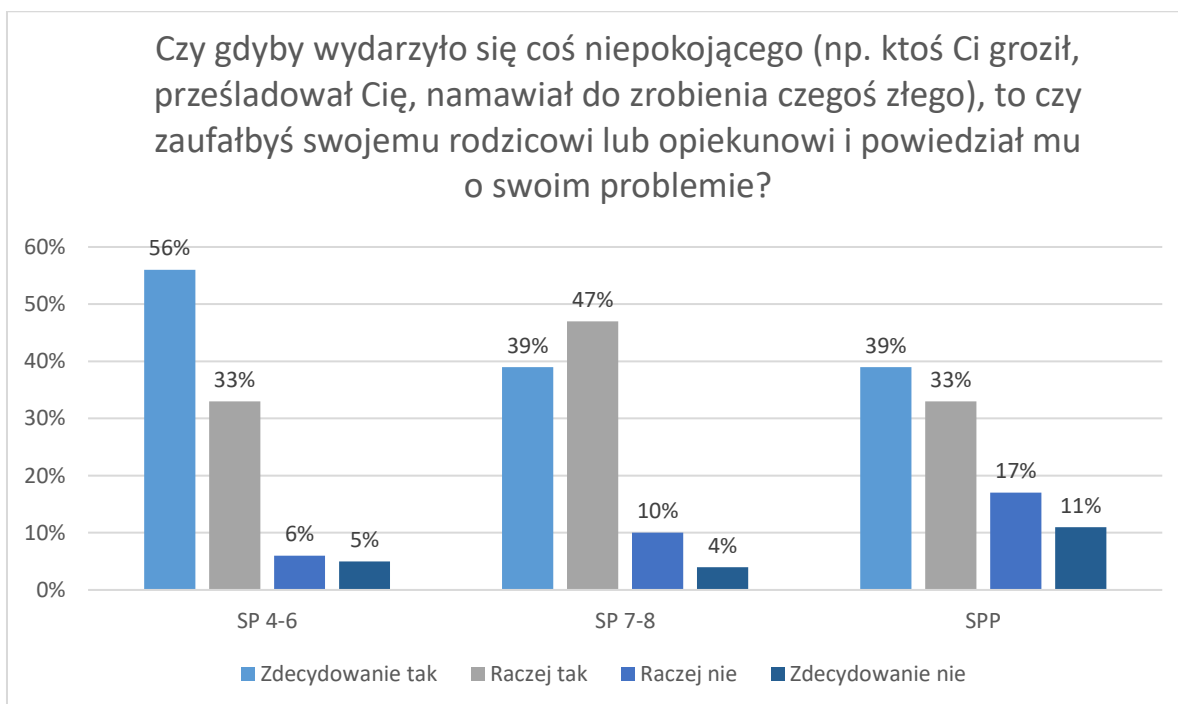
Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy. **Większość uczniów Gminy Sokółka deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami:** SP 4-6: łącznie 96%; SP 7-8: łącznie 91%; SPP: łącznie 81%.

Należy zauważyć, że rozkład wyników, wbrew oczekiwaniom, wraz z wiekiem nie ulega znacznym zmianom – najstarsi uczniowie oceniają związki z rodzicami lub opiekunami, podobnie jak uczniowie młodszy, jako mocne i zażyłe.

Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełnianą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

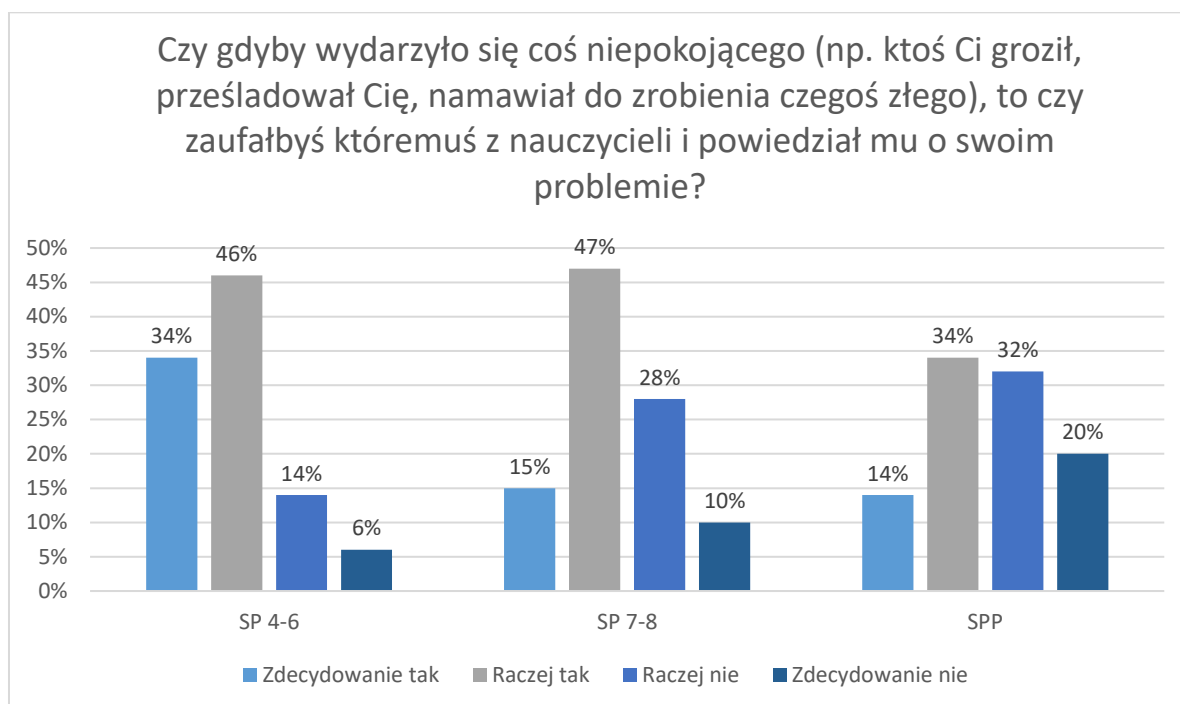

Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. **Łącznie 89% uczniów klas najmłodszych, 86% uczniów klas 7-8 oraz 72% najstarszych uczniów Gminy Sokółka chcieliby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.**

Następnie zadaliśmy uczniom podobne pytanie, z tym, że tym razem grupą dorosłych, co do których uczniowie mieli się ustosunkować w kontekście **odczuwanego poziomu zaufania**, byli **nauczyciele**. Wraz z wiekiem uczniów poziom zaufania spada. Dzieci i młodzież rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. **Nadal jednak**

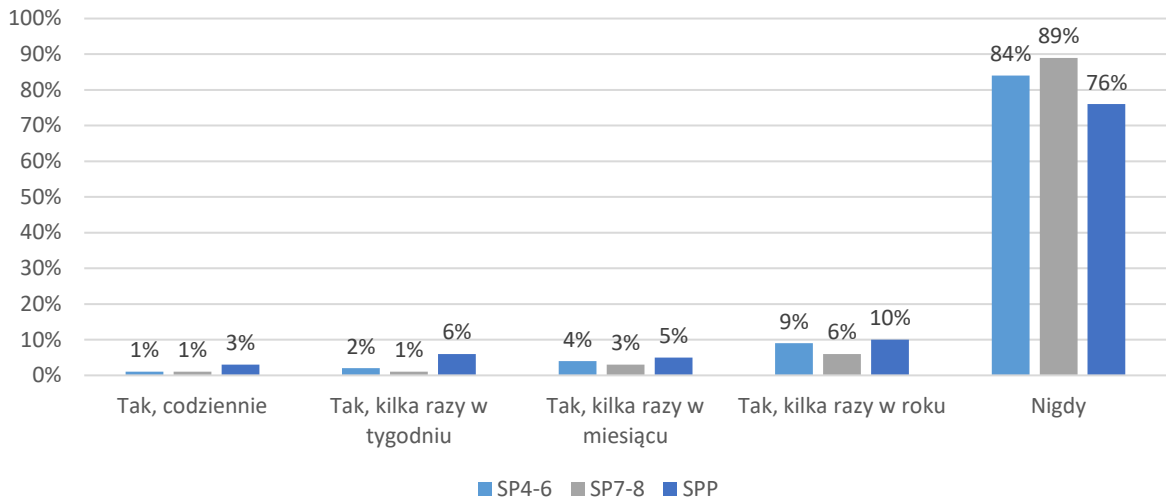
wyniki uzyskane w tej kwestii można uznać za relatywnie satysfakcjonujące: łącznie odpowiednio 80% uczniów klas SP 4-6; 62% uczniów klas SP 7-8 oraz 48% uczniów SPP obdarzyłoby zaufaniem pedagogów.

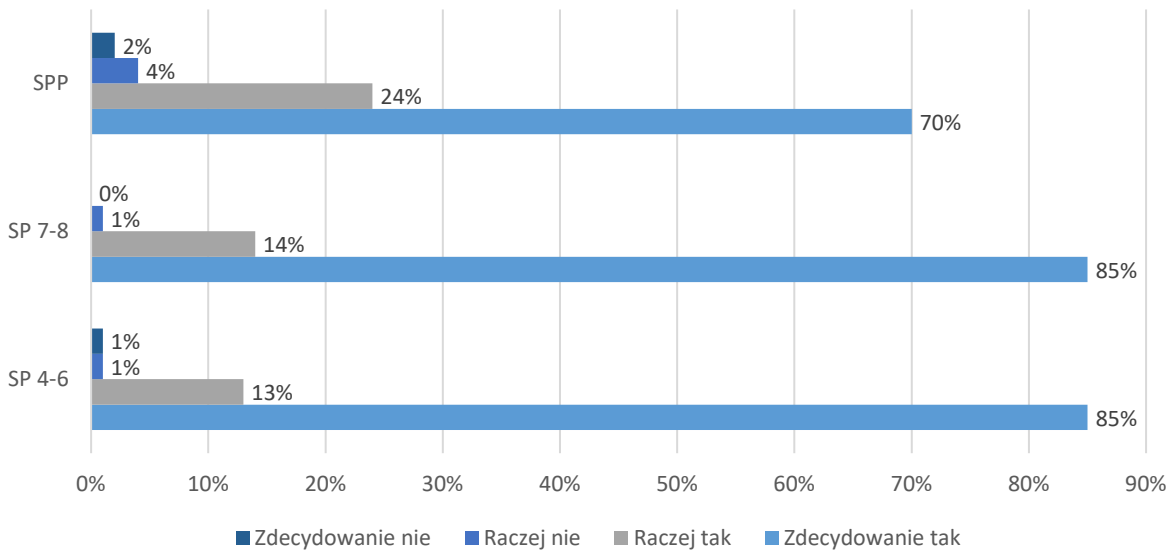
2. Przemoc w domu

Zapytaliśmy młodych ludzi, również o doświadczenie przemocy w domu oraz poczucie bezpieczeństwa. Rozkład odpowiedzi wskazuje, że uczniowie doświadczali przemocy w rodzinie (SP 4-6: 16%, SP7-8: 11%, SPP: 24%). Pojawiały się również wskazania uczniów mówiące, że część z nich nie czuje się w domu bezpiecznie (SP 4-6: 2%, SP7-8: 1%, SPP: 6%).

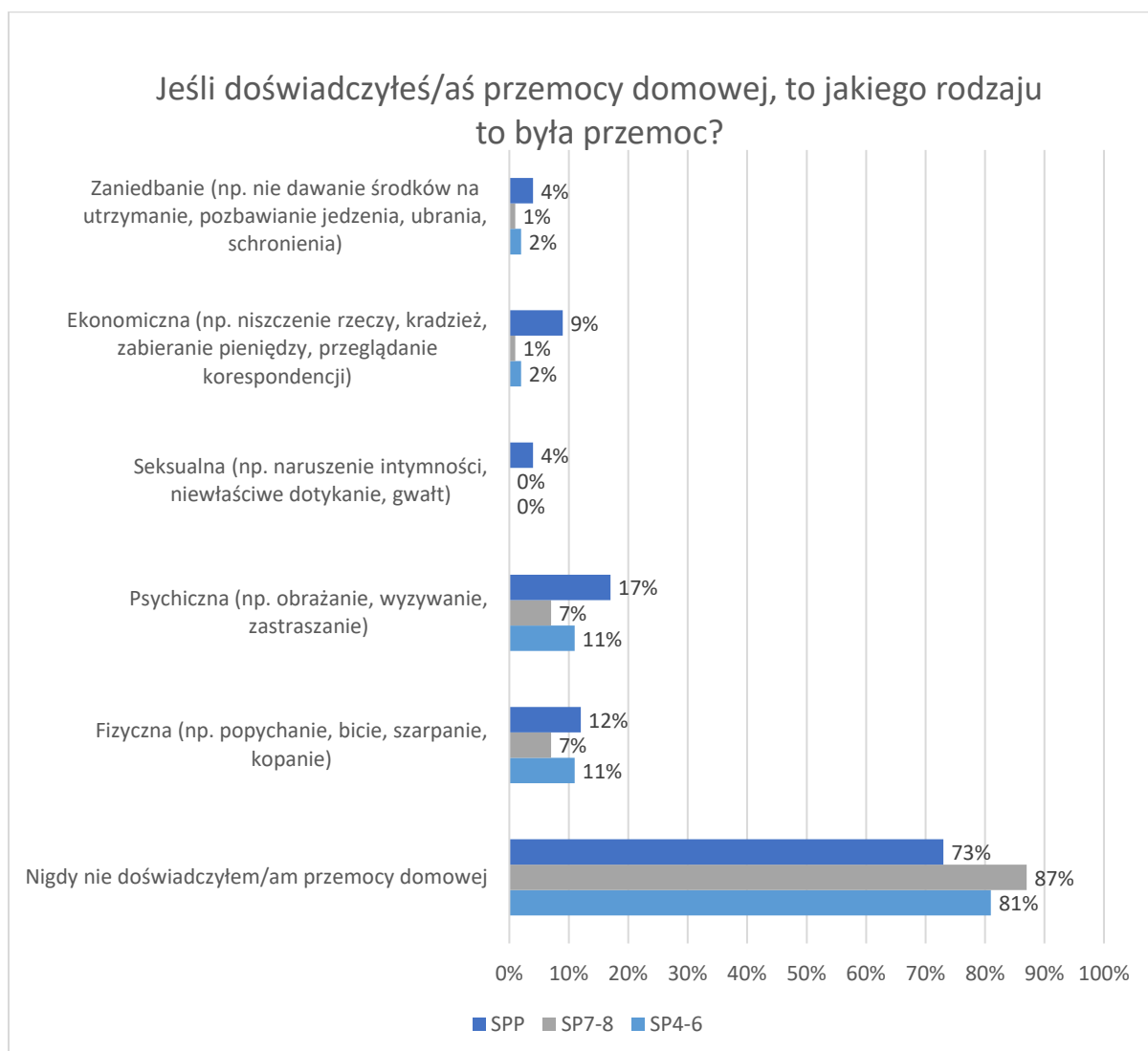
Czy w swojej rodzinie doświadczyłeś(aś) kiedykolwiek przemocy?

Czy czujesz się bezpiecznie w swoim domu?

W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach uczniowie najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną i fizyczną. Pojawiły się również deklaracje o doświadczaniu przemocy ekonomicznej (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 1%; SPP: 9%).

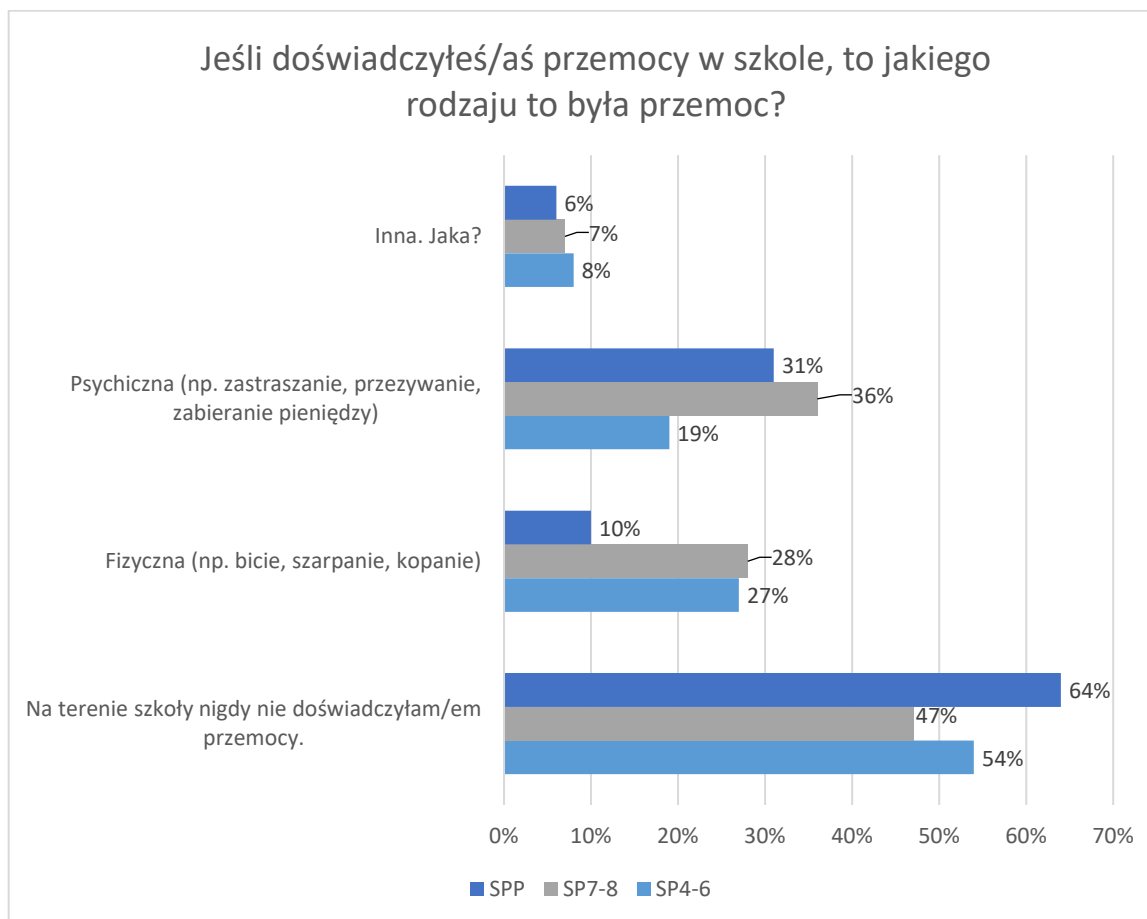

3. Przemoc w szkole

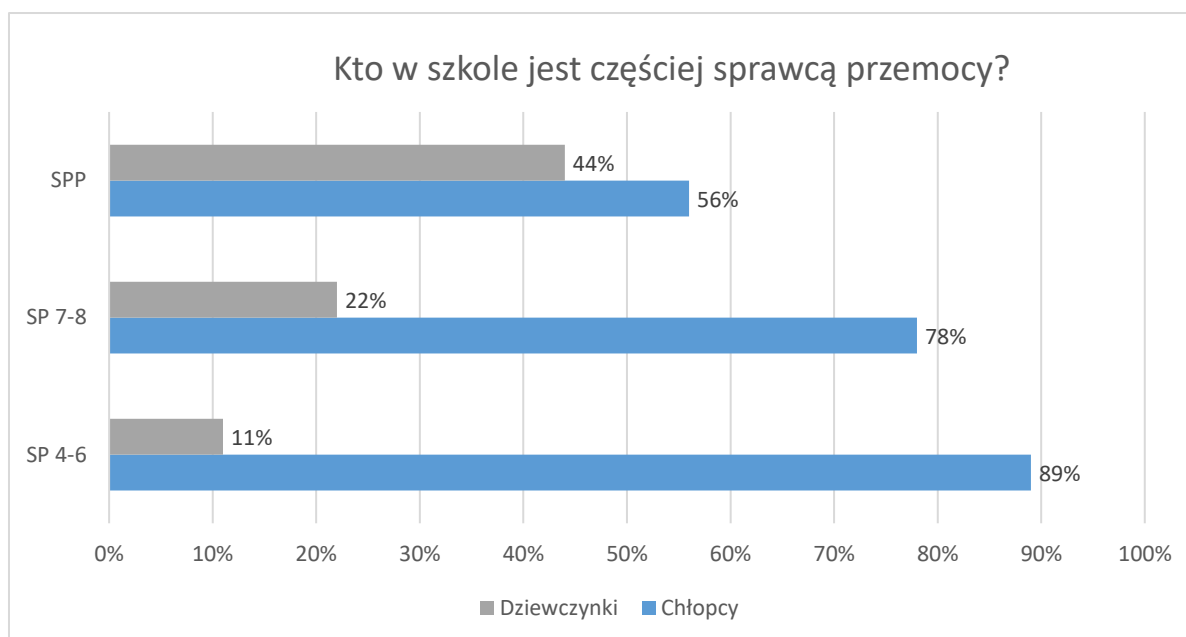
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Sokółka pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych częściej doświadczają przemocy fizycznej, a uczniowie klas 7-8 oraz szkół ponadpodstawowych częściej doświadczają przemocy psychicznej.

Kolejne pytanie było związane z tym, kto częściej jest sprawcą przemocy w szkole. Okazuje się, że zdecydowanie częściej sprawcami przemocy w szkole są chłopcy.

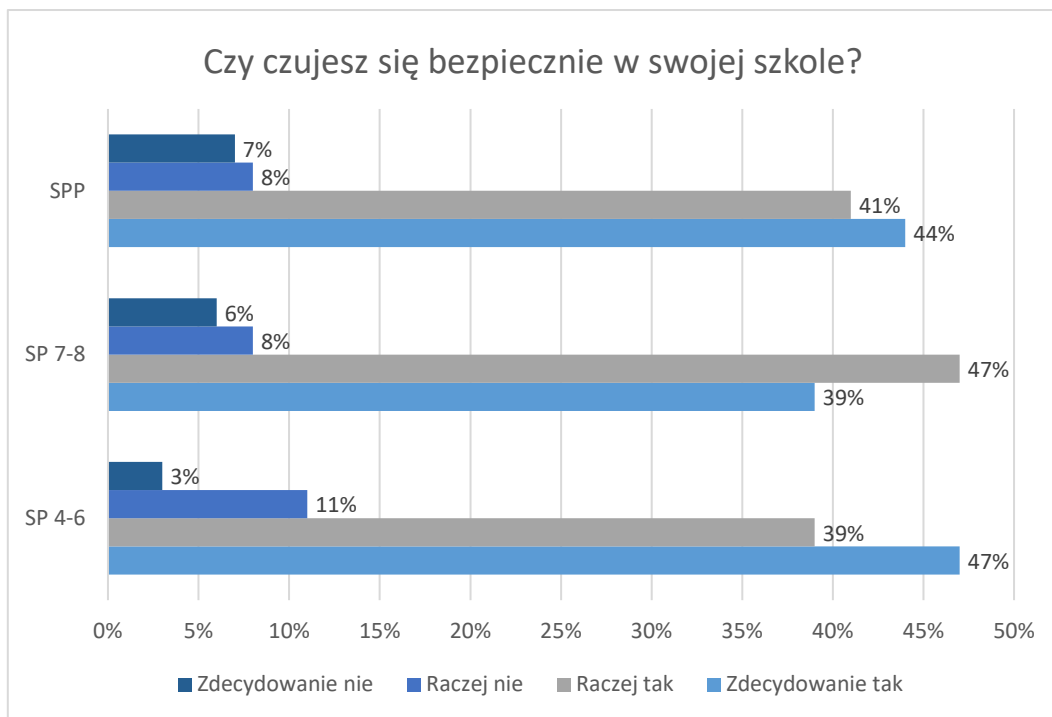

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów dotyczący ich opinii na temat częstotliwości występowania w szkołach, do których uczęszczają, różnych zachowań i sytuacji będących przejawem przemocy rówieśniczej.

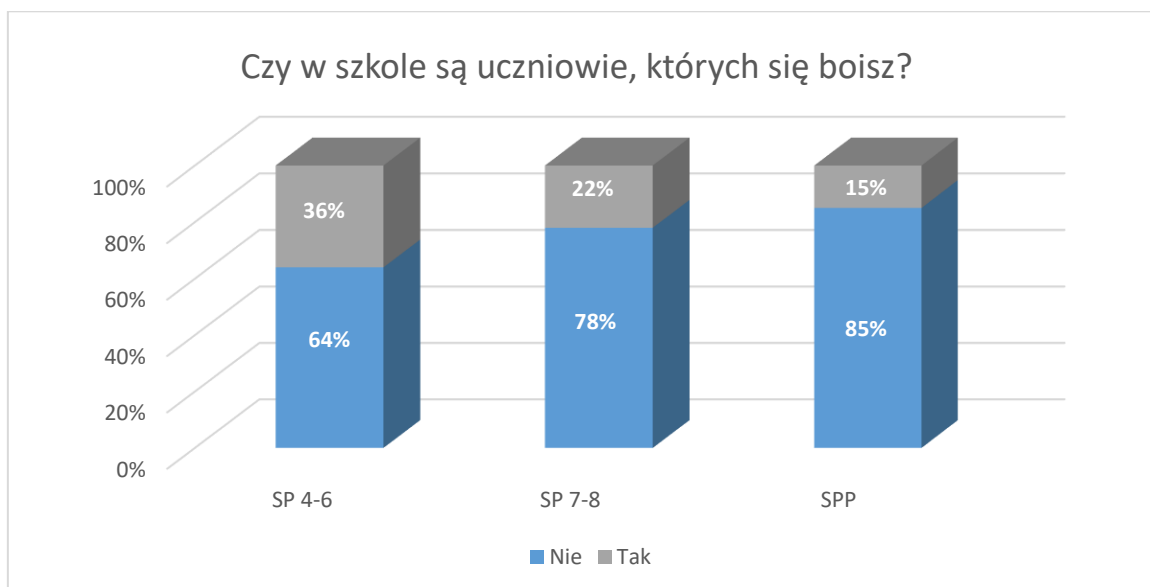
Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?					
	<i>Codziennie</i>	<i>Kilka razy w tygodniu</i>	<i>Kilka razy w miesiącu</i>	<i>Kilka razy w roku</i>	<i>Nigdy</i>
Klasy 4-6					
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	22%	27%	13%	17%	21%
Obgadywanie za plecami	18%	26%	14%	18%	24%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	8%	16%	19%	14%	43%
Grożenie komuś, szantażowanie	4%	8%	14%	13%	61%
Kopanie, bicie	13%	21%	18%	18%	31%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	2%	5%	6%	11%	76%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	4%	7%	10%	22%	57%

Klasy 7-8					
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	26%	21%	19%	16%	17%
Obgadywanie za plecami	24%	33%	15%	13%	14%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	10%	17%	16%	23%	33%
Groźenie komuś, szantażowanie	2%	5%	12%	18%	62%
Kopanie, bicie	15%	18%	16%	25%	25%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	3%	5%	8%	14%	69%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	2%	1%	10%	30%	56%
Klasy SPP					
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	25%	18%	16%	15%	25%
Obgadywanie za plecami	47%	18%	13%	8%	13%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	33%	14%	12%	10%	31%
Groźenie komuś, szantażowanie	4%	6%	11%	13%	65%
Kopanie, bicie	11%	4%	8%	9%	68%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	5%	2%	6%	10%	77%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	7%	2%	5%	20%	66%

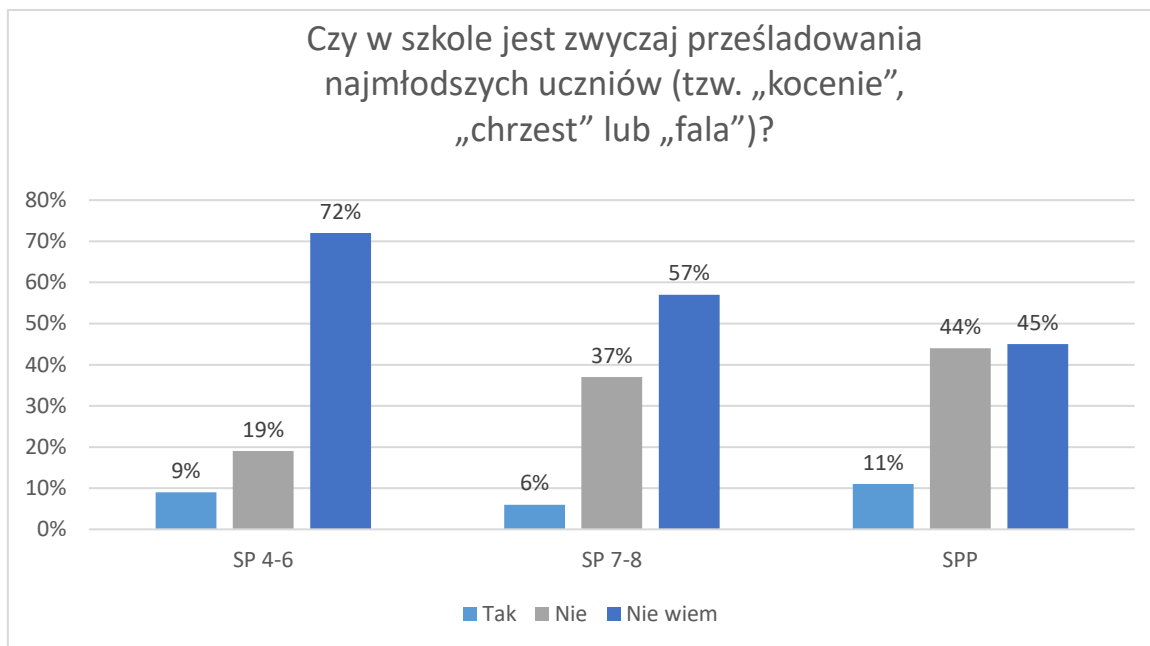
W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało **większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (łącznie: 4-6 SP – 86%; 7-8 SP – 86%, SPP – 85%).**

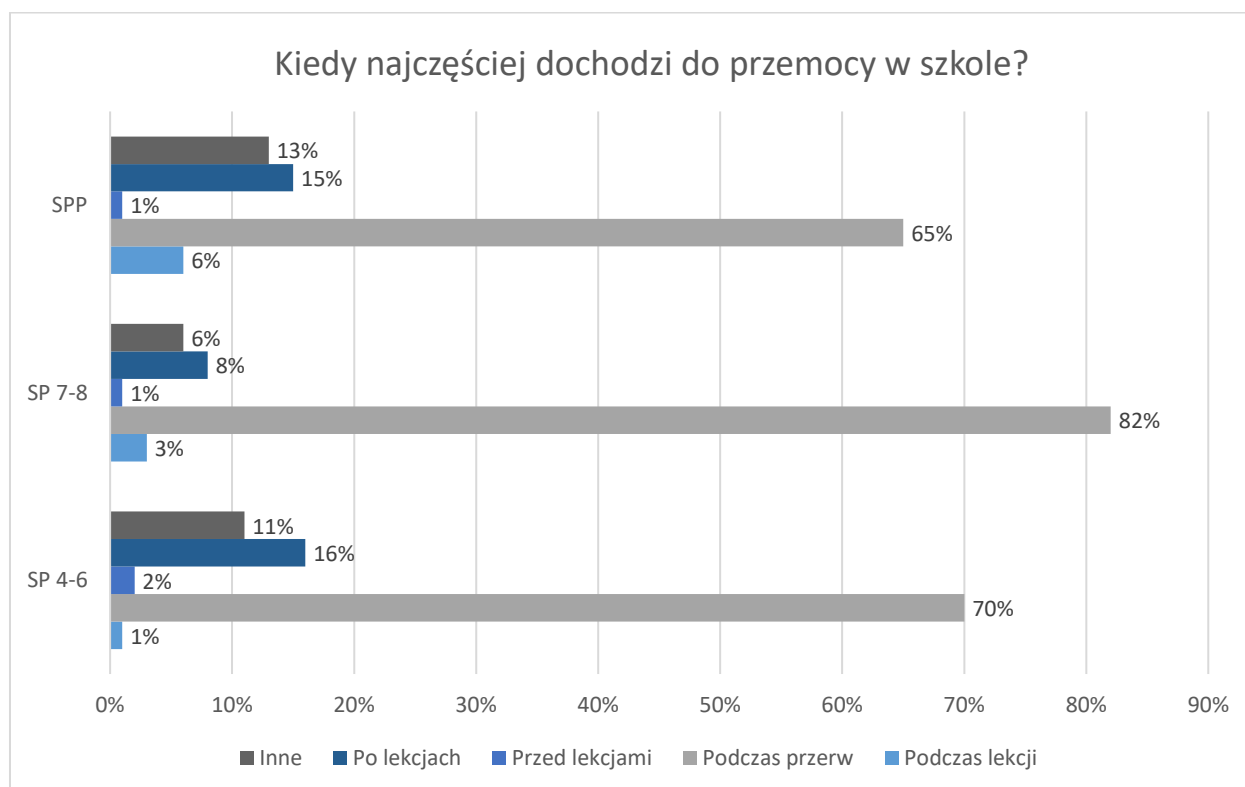
W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **36% uczniów klas 4-6, 22% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz 15% uczniów SPP przyznało, że nie czują się w swojej szkole zupełnie bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.**

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” – przyznaje to **9% uczniów SP 4-6, 6% uczniów SP 7-8 oraz 11% uczniów SPP.**

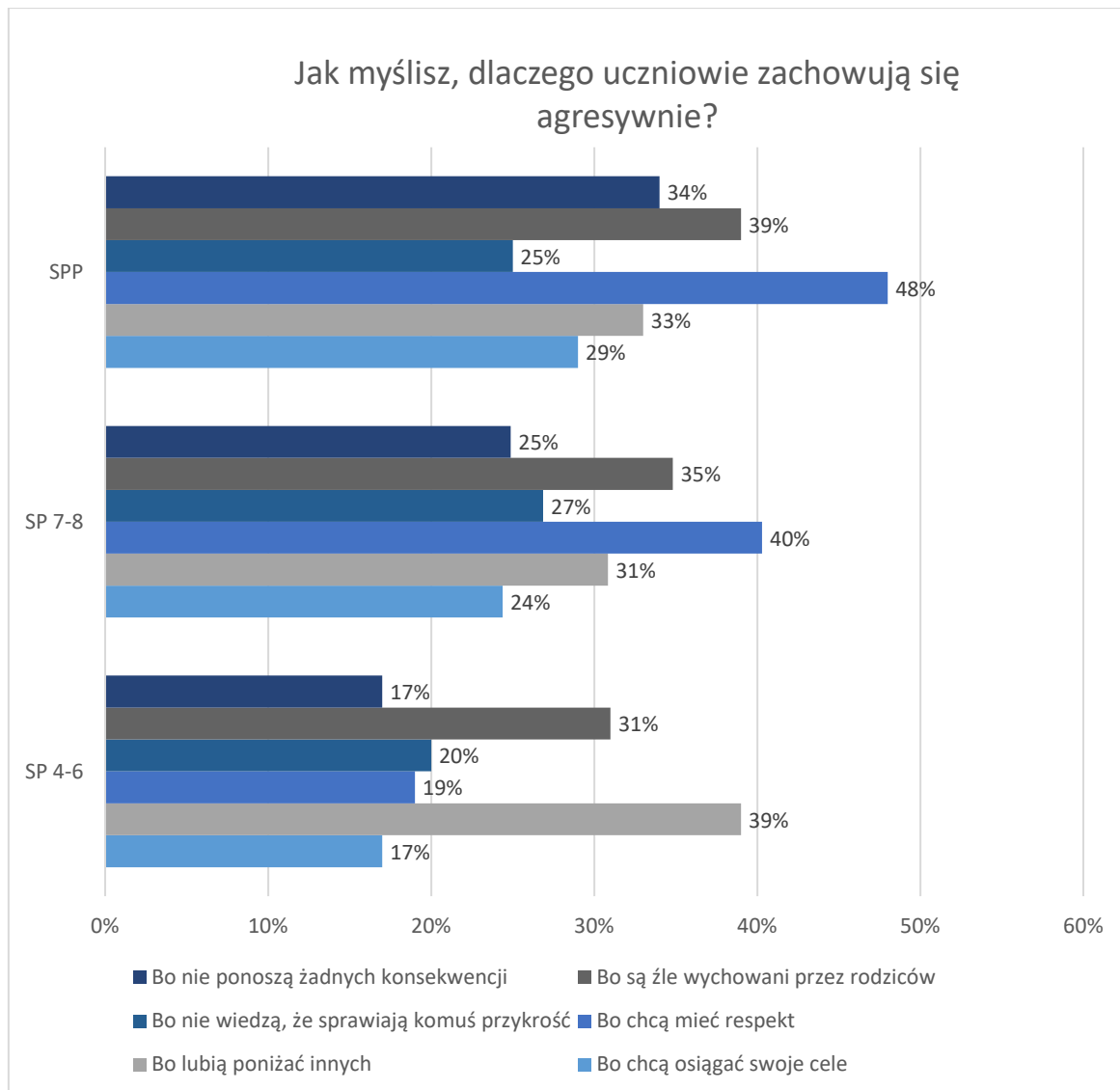

Okazuje się, że do aktów przemocy dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw. Tego zdania jest 70% uczniów klas 4-6, 82% uczniów klas 7-8 oraz 65% uczniów SPP.

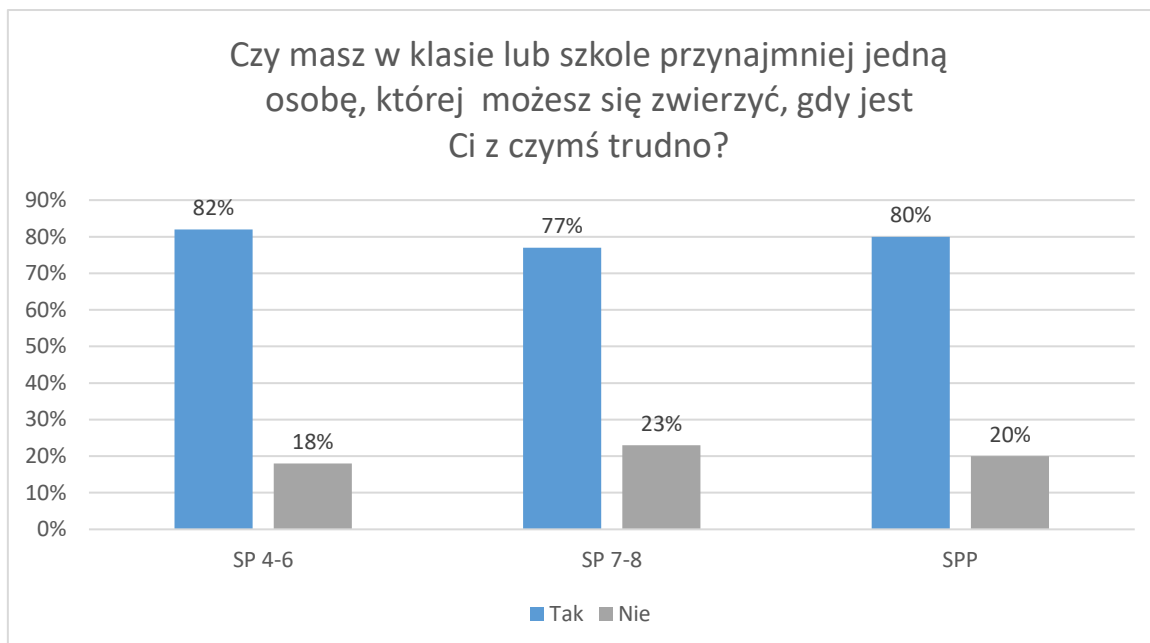

Uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 40% uczniów klas 7-8 oraz 48% uczniów klas SPP stwierdza, że jest to spowodowane chęcią wzbudzenia respektu, z kolei 39% uczniów klas 4-6 wskazuje, że lubią

poniżej innych. Widać jednak, że uczniowie zarówno młodszych, jak i starszych klas szkoły mają podobne wnioski na temat przyczyn zachowań agresywnych rówieśników.

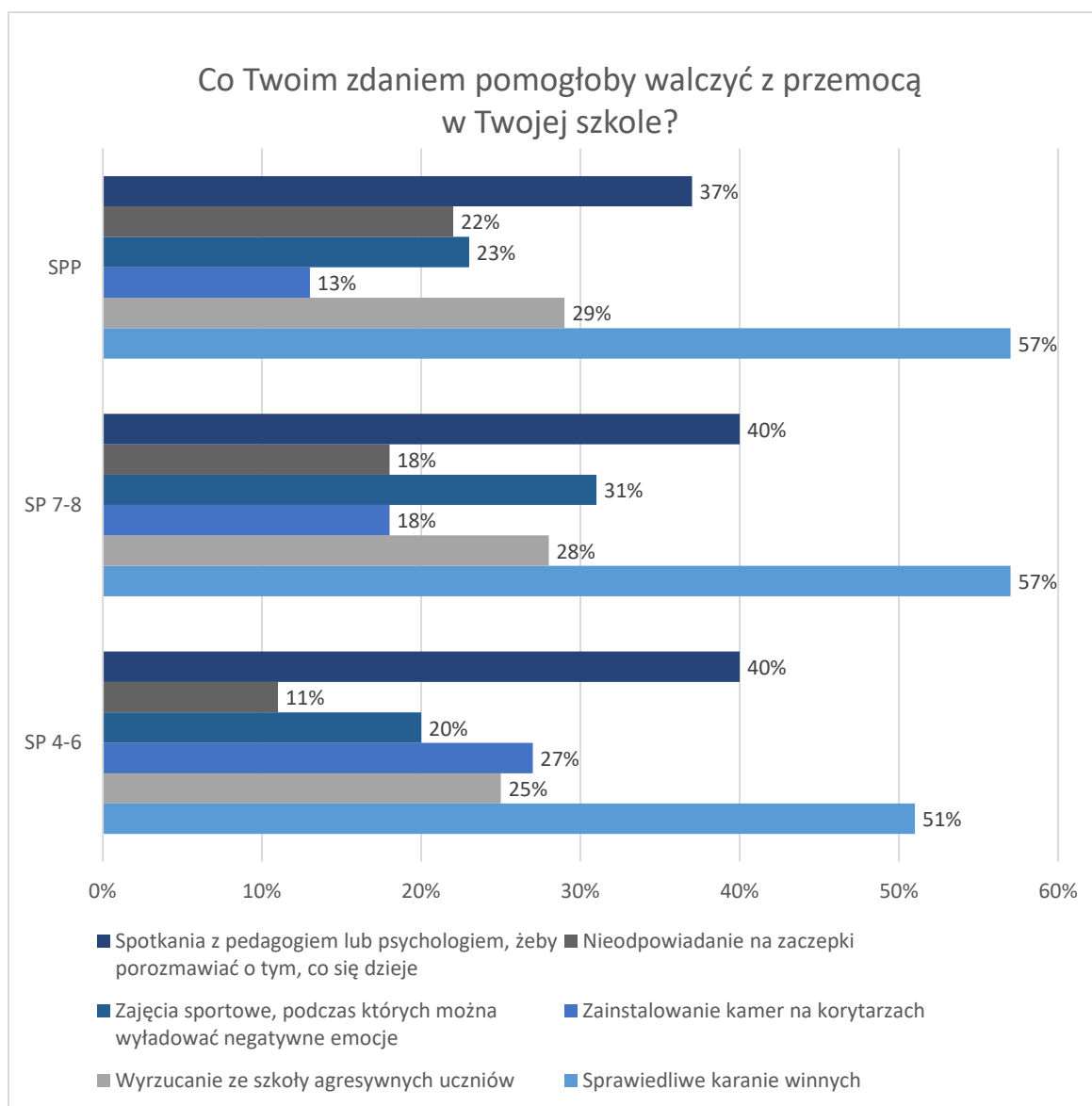
Pozytywne jest jednak to, że 82% uczniów klas 4-6, 77% uczniów klas 7-8 oraz 80% uczniów SPP ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.

Poniżej zaprezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące, jest, że spora część ankietowanych zadeklarowała przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem.

Odpowiedzi	Jak uczniowie w Twojej szkole zareagowaliby na bójkę na szkolnym korytarzu?		
	SP 4-6	SP7-8	SPP
Uczniowie przyglądaliby się bójce, dopingowali lub nagrywali zdarzenie telefonami.	41%	62%	44%
Uczniowie staraliby się rozdzielić bijących się uczniów.	15%	15%	34%
Uczniowie udawaliby, że nic nie widzą.	9%	12%	8%
Uczniowie zgłosiliby sytuację nauczycielowi.	35%	11%	14%

Okazuje się, że 51% uczniów klas 4-6, 57% uczniów klas 7-8, a także 57% uczniów klas SPP uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 40% uczniów klas 4-6, 40% uczniów klas 7-8, a także 37% uczniów SPP twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 26% uczniów klas 4-6 oraz 18% uczniów klas 7-8 uważa, że konieczne staje się zainstalowanie kamer na korytarzach szkolnych.

2.5. Podsumowanie badań

Dorośli mieszkańcy Gminy Sokółka:

- ❖ Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka jest częste w opinii 56% dorosłych mieszkańców.
- ❖ Wyniki badań wskazują, że aż 52% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 20% podejrzewa, że tak się może dzieć.
- ❖ Dodatkowo 28% respondentów deklaruje, że doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 57% z nich poprosiło o pomoc (policję, opiekę społeczną etc.).
- ❖ W kwestii doświadczanej przemocy 71% wskazało na przemoc psychiczną, a 57% na fizyczną oraz ekonomiczną.

- ❖ Zdaniem mieszkańców Gminy Sokółka przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: złej sytuacji materialnej (72%); nieumiejętności radzenia sobie z problemami (56%); stresie (40%), chorobie psychicznej (28%).
- ❖ W kwestii możliwych rozwiązań ograniczających przemoc w rodzinie mieszkańcy Gminy Sokółka wskazują na: zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (92%), edukację społeczeństwa (32%), poprawę sytuacji materialnej rodzin (32%) oraz zwiększenie niezależności finansowej kobiet (24%).
- ❖ Mieszkańcy nie myślą schematycznie o przemocy i zdają sobie sprawę z najczęstszych przyczyn jej występowania, a także konieczności reagowania na przypadki podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie.
- ❖ Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat instytucji oferujących pomoc osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie Gminy Sokółka kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Jedną z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki edukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy.
- ❖ Biorąc pod uwagę wciąż zmieniający się stan wiedzy dotyczącej profilaktyki i interwencji wobec osób i rodzin, w których występuje przemoc zalecane byłoby regularne badanie potrzeb szkoleniowych członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie. Ze względu na pomocowy charakter zadań, które realizują te zespoły specjalistów, są one szczególnie narażone na zjawisko wypalenia zawodowego. Efektywnym sposobem radzenia sobie ze stresem zawodowym są regularne superwizje lub szkolenia konsultacyjne, ukierunkowane nie tylko na nabywanie nowej wiedzy, ale także na usprawnianie współpracy i wypracowywanie wewnętrznych procedur zapobiegających nadmiernemu obciążeniu emocjonalnemu.

Zalecane działania pogłębiające wiedzę z zakresu przemocy:

- ❖ szkolenia i warsztaty dla rodziców,
- ❖ szkolenia dla pracowników GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego, superwizja dla pracy tych zespołów,
- ❖ spotkania otwarte dla mieszkańców Gminy Sokółka,
- ❖ kampania informacyjna w postaci plakatów i ulotek.

Dzieci i młodzież szkolna:

- ❖ Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące przemocy rówieśniczej oraz będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- ❖ Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest widoczny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.
- ❖ Na uwagę zasługuje także fakt, że uczniowie rzadziej wskazywali w kwestii zaufania nauczycieli. Godne polecenia byłoby zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmocnienia relacji zaufania i budowania zasobów chroniących. Pożądane byłoby zaaranżowanie odpowiednio poprowadzonych godzin wychowawczych z młodzieżą, na których nauczyciel będzie miał okazję pokazać się uczniom nie tylko jako osoba odpowiedzialna za sprawy organizacyjne i prowadzenie danego przedmiotu, ale także jako godny zaufania dorosły, który jest otwarty na trudne kwestie osobiste trapiące dzieci i młodzież.
- ❖ Rozkład odpowiedzi wskazuje, że uczniowie doświadczali przemocy w rodzinie (SP 4-6: 16%, SP7-8: 11%, SPP: 24%), a 2% młodszych i 1% starszych uczniów szkoły podstawowej oraz 6 % szkół ponadpodstawowych nie czuje się w domu bezpiecznie.
- ❖ Młodszy uczniowie najczęściej doświadczają przemocy fizycznej, a starsi psychicznej.
- ❖ Okazuje się, że zdecydowanie częściej sprawcami przemocy w szkole są chłopcy.
- ❖ Z udzielonych odpowiedzi wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów.

Zalecane działania w grupie młodzieży i uczniów:

- ❖ warsztaty i programy dla uczniów dotyczące: przemocy, cyberprzemocy, komunikacji i radzenia sobie z emocjami, podczas których: uczniowie poznają definicje agresji, różnorodne jej rodzaje oraz sposoby wyrażania. Opracują własne sposoby pokonania problemu przemocy oraz zjawisk jej towarzyszących. Dzięki ciekawym, dostosowanym do wieku i możliwości poznawczych metodom pracy uświadamiają sobie szkodliwość stosowania przemocy, propagując alternatywne sposoby radzenia sobie z przykrymi emocjami.

2.6. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom Gminy Sokółka znajdują się przede wszystkim:

- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ❖ Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ❖ Oświata,
- ❖ Ośrodki Zdrowia,
- ❖ Komenda Powiatowa Policji,

2.7. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mieszkańcy nie myślą schematycznie o przemocy i zdają sobie sprawę z najczęstszych przyczyn jej występowania, a także konieczności reagowania na przypadki podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. ❖ Działanie Ośrodka Pomocy Społecznej. ❖ Regularna organizacja wydarzeń o zakresie profilaktycznym dla dzieci, rodziców i nauczycieli. ❖ Badana młodzież potrafi zauważyć występującą przemoc w szkole. ❖ Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. ❖ Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku. ❖ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. ❖ Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. ❖ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Według opinii mieszkańców gminy Sokółka przemoc występuje w rodzinach, w których jest zła sytuacja materialna (72%) występuje nieumiejętność radzenia sobie z problemami (56%); stresu (40%), choroba psychiczna (28%). ❖ Respondenci wskazywali na doświadczanie przemocy psychicznej – 71%, a 57% na fizyczną oraz ekonomiczną, co może wiązać się z niedostateczną wiedzą na temat przemocy i jej rodzajów, a w tym jak sobie radzić w takiej sytuacji. ❖ Występująca przemoc szkolna przez ankietowaną młodzież. ❖ Uczniowie rzadko wskazywali na osoby zaufane – nauczycieli. ❖ Niska świadomość lokalnej społeczności na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów związanych z przemocą. ❖ Możliwość wsparcia przez organizacje pozarządowe sektora pomocy społecznej. ❖ Możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem bezrobocia, ubóstwa i przemocy. ❖ Zagrożenia wynikające z nieumiejętności radzenia sobie z przykrymi emocjami. ❖ Niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia), które mogą płynąć z nowoczesnych mediów.

❖ Wspieranie oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców.❖ Pomaganie w rozwoju pasji dzieci i młodzieży.❖ Zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy Sokółka na temat rodzajów przemocy, związanych też z nimi skutków i konsekwencji występowania.❖ Zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy Sokółka na temat instytucji, miejsc, do których mogą zgłosić się po pomoc w sytuacji bycia ofiarą czy świadkiem przemocy.	❖ Powielanie przez osoby badane zachowań osób, które stosują przemoc psychiczną a także i fizyczną.❖ W związku z niedużym zaufaniem uczniów do nauczycieli może pojawić się zagrożenie nie informowania przez dzieci osób dorosłych o swoich problemach, kłopotach związanych zarówno z przemocą i nie tylko.

Rozdział III

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sokółka na lata 2022-2026

3.1. Cel główny, cele strategiczne i cele operacyjne Programu

Głównym celem wyznaczonym w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Sokółka na lata 2022-2026 jest:

CEL GŁÓWNY **Rozwój skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony jej ofiarom oraz intensyfikacja oddziaływań na jej sprawców.**

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów strategicznych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

CEL STRATEGICZNY	DZIAŁANIE	REALIZATORZY	TERMIN 2022 - 2026
Profesjonalna pomoc oraz ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">❖ Współpracowanie z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy oraz udzielającymi im wsparcia;❖ Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie;❖ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia	<ul style="list-style-type: none">❖ GKRPA❖ POLICJA❖ Oświata❖ Gmina Sokółka❖ Ośrodek Pomocy Społecznej	I – XII oświata: I – VI oraz IX – XII

	<p>sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Podnoszenie świadomości ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw. ❖ Praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie; ❖ Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz schronienia ofiaram przemocy w rodzinie; 		
<p>Skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Monitorowanie sytuacji rodzin, w których występuje przemoc domowa. ❖ Informowanie osób stosujących przemoc o programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie organizowanych przez PCPR oraz motywowanie do udziału w nich. ❖ Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy, mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie ❖ Podnoszenie świadomości osób stosujących przemoc w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ GKRPA ❖ POLICJA ❖ Oświata ❖ Gmina Sokółka ❖ Ośrodek Pomocy Społecznej 	<p>I – XII oświata: I – VI oraz IX – XII</p>

	<p>w zakresie negatywnych konsekwencji prawnych, społecznych oraz zdrowotnych jej stosowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Monitorowanie i diagnozowanie sytuacji rodzin, w których istnieje przypuszczenie, że występuje przemoc rodzinna. 		
<p>Profilaktyka i edukacja wśród społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy. ❖ Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych ukazujących problem zjawiska przemocy w rodzinie, a także wzbudzających wrażliwość wśród społeczeństwa na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w ich otoczeniu oraz wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zgłaszanie takich przypadków. ❖ Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ❖ Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ GKRPA ❖ POLICJA ❖ Oświata ❖ Gmina Sokółka ❖ Ośrodek Pomocy Społecznej 	<p>I – XII oświata: I – VI oraz IX – XII</p>

<p>Podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie w celu doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem. ❖ Zapewnienie dostępu pracownikom zawodowym zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznej literatury. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ GKRPA ❖ POLICJA ❖ Oświata ❖ Gmina Sokółka ❖ Ośrodek Pomocy Społecznej 	<p>I – XII oświata: I – VI oraz IX – XII</p>
--	---	---	--

3.2. Monitoring Programu

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące **wskaźniki monitoringowe**:

- ❖ liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy w rodzinie;
- ❖ liczba rodzin objętych pracą socjalną, poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
- ❖ liczba przeprowadzonych interwencji,
- ❖ liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej i szkoleniowej,
- ❖ liczba rodzin objętych pomocą terapeutyczną i prawną,
- ❖ liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- ❖ liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- ❖ liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- ❖ liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- ❖ liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę.

3.3 Ramy finansowe

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz Sokółki, Rada Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

Istotna jest współpraca wszystkich instytucji, które można określić jako partnerów w realizacji niniejszego Programu, a są nimi: placówki służby zdrowia, specjaliści, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, inne ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Działania wyznaczone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Sokółka na lata 2022-2026 mają charakter ciągły i są skierowane dla:

- ❖ mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- ❖ osób stosujących przemoc w rodzinie,
- ❖ osób doznających przemocy w rodzinie,
- ❖ świadków przemocy w rodzinie,
- ❖ osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie i przedstawia je Burmistrzowi Sokółki i Radzie Gminy.